

TİB

TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ AYLIK BÜLTENİ

Mayıs - 1977

SAYI. 35

200 Kuruş

«HALKIMIZA,

İÇİNDEKİLER

— TİB III. Genel Kurul Bildirgesi	1
— TİB III. Olağan Genel Kuruluna Sunulan Çalışma Raporu (Giriş Bölümü)	2
— TİB III. Olağan Genel Kurulu Sonuçları	5
— Seçimlere Girerken Ekonomik Durum ve Seçim Platformunda Halkımızın Talepleri	6
— 14 Demokratik Kuruluş Basın Toplantısı Yaptı	27
— 1 Mayıs Üzerine	30

TİB adına sahibi :

MEHMET TANJU AKAD

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü :

NAMIK ÖZCAN

Yönetim Yeri :

Karanfil Sok. 14/10

Kızılay/ANKARA

Basıldığı Yer :

Ulusöğlü Matbaası - ANKARA

EMPERYALİZMİN GÜDÜMÜNDE
VE DENETİMİNDE GERİ BIRAKTIRIL-
MIŞ BİR ÜLKE OLAN TÜRKİYE'MİZ
DE BAŞTA İŞÇİ SINIFI OLMAK ÜZERE
TÜM EMEKÇİ SINIF VE TABAKALA-
RIN MÜCADELESİ YÜKSELİRKEN FA-
ŞİST BASKI VE TERÖR GİDEREK YO-
ĞUNLAŞMAKTADIR. DİĞER YANDAN
EMPERYALİZM VE ONUN ÜLKE İÇİ
UZANTISI OLAN HAKİM SÖMÜRÜCÜ
AZINLIĞIN İÇİNDE BULUNDUKLARI
BUNALIM GÜN BE GÜN ARTMAKTA-
DIR. ÇARPIK VE DIŞA BAĞIMLI YAPI
BU KRİZİN DERİNLEŞMESİNİN TE-
MEL NEDENİDİR.

BU SOMUT KOŞULLAR İÇERİSİN-
DE AÇIKTIR Kİ, EMEKÇİ HALKIN KUR-
TULUŞ MÜCADELESİ UZUN VE GİDE-
REK YÜKSELEN BİR YOL İZLEYE-
CEKTİR. HER TÜRLÜ BASKI, İŞKEN-
CE VE TERÖR DEVRİMCİ YOLDA MÜ-
CADELE VEREN HALKIMIZI YILDI-
RAMAYACAK, BU MÜCADELE FABRİ-
KALARDA, KIRLARDA, OKULLARDA
VE ZİNDANLARDA KURTULUŞA KA-
DAR DEVAM EDECEKTİR.

KAHROLSUN EMPERYALİZM VE
FAŞİZM!

YAŞASIN HALKIMIZIN KURTU-
LUŞ MÜCADELESİ!»

TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ
III. OLAĞAN GENEL KURULU
BİLDİRİSİ

Bültendeki yazılar kaynak gösterilmek
ve içeriği değiştirilmemek şartıyla ya-
yınlanabilir. İlgili sayılardan gönderil-
mesi rica olunur.

Tüm İktisatçılar Birliği

3. Olağan Genel Kuruluna Sunulan Çalışma Raporu (GİRİŞ BÖLÜMÜ)

Tüm İktisatçılar Birliği Genel Kurulu'nun sayın üyeleri;

Birliğimiz genel yönetim kurulunun bir yıllık çalışmalarının bir dökümünü yapmak, bu dönem içindeki çalışmalarımızın hesabını vermek ve TİB'in yeni bir çalışma dönemine gireceğimiz şu günlerdeki durumunu saptamak üzere hazırladığımız bu kısa çalışma raporunu bilgilerinize sunuyoruz.

Tüm İktisatçılar Birliği'nin toplumsal mücadele içindeki yerini ve işlevini, örgütün niteliği ve amaçları belirlemektedir. Bu yüzden ülkemizdeki sosyal mücadelelerin son yıllarda ulaştığı boyutları ve bunun temelindeki nedenleri en genel hatlarıyla saptamanın yararlı olacağı inancındayız:

Türkiye, günümüzde emperyalist-kapitalist sistem içinde yer alan, tarihsel gelişim süreci içinde dış dinamiklerin belirleyici rol oynaması nedeni ile geri kalmış bir ülke durumundadır. Bu duruma gelişti şöyle özetleyebiliriz.

Osmanlı toplumunun merkezi-feodal bir devlet olarak örgütlenişi, bu yapının işleyişinin sonucu olarak sınıf çelişkilerinin olgunlaşması ve Marx'ın belirttiği gibi tefecilik ve ticaret yoluyla meydana gelen nakdi sermayenin sanayi sermayesine dönüşmesinin kırdaki feodal hukuk düzeni, şehirlerde ise lonca sistemini ayakta tutan hukuk düzeni ile engellenişi; kısacası toplumun iç dinamiklerinin feodaliteden kapitalizme geçiş sürecini uzatışı ve bu arada Avrupa kapitalizminin müdahalesi Türkiye'nin geri bırakılmışlığının en önemli temelini oluşturur.

Ulusal burjuvazi yaratılması ve

bağımsız gelişmenin sağlanması amacı ile küçük burjuvazinin önderliğinde yürütülen 1908 ve 1919-1923 hareketleri, sınıfsal niteliklerinden ötürü başarısızlığa uğramış ve Türkiye emperyalist-kapitalist sistemin bir parçası olma durumunu korumuştur.

Kapitalizm emperyalist aşama ile birlikte genel ve sürekli bir bunalıma girmiştir. Ve emperyalizm çağı, dünya çapında devrimlerin objektif koşullarının olduğu bir çağdır.

Emperyalist-kapitalist sistem içerisinde belirleyici unsur metropol ülkelerdeki sermayedir. Sistem içerisinde yer alan ülkelerin ekonomik ve politik yapıları uluslararası tekelleri sermayenin pazar, yatırım alanı ve hammadde sorunlarını çözmek için girmek zorunda oldukları uygulamalar çerçevesinde belirlenmektedir.

Emperyalizmin III. bunalım dönemi diye adlandırdığımız genel olarak II. Paylaşım Savaşı sonrası başlayan dönemde emperyalist sömürü yöntemlerinin görece ağırlıklarında değişiklikler olmuştur. Sosyalist ülkeler topluluğunun büyümesi ve ulusal kurtuluş mücadelelerinin gelişmesi emperyalizmin yukarıda sözünü ettiğimiz pazar, yatırım alanı ve hammadde sorunlarını derinleştirmiştir. Öte yandan da metropollerde birikiminin ulaştığı düzey uluslararası işbölümünün gelişmesi ve bilimsel ve teknolojik devrim, uluslararası niteliği giderek artan tekelleri sermayeyi dünya çapında yeni çözümlere itmştir.

Emperyalist ülkeler arası ilişkilerdeki ve geri bırakılmış ül-

kelerin sömürülmesinde uygulanan yöntemlerdeki değişiklikler olarak beliren çözümlerde, geri bırakılmış ülkelerdeki burjuvazinin nitelik ve işlevindeki değişimler belirleyici olmuştur. Daha önce işbirlikçi nitelik taşıyan komprador burjuvazinin emperyalizmle çeşitli yollardan bütünleşerek gelişmesiyle emperyalizm bu ülkeler için bir içsel olgu haline gelmiştir. Ancak yerli tekelci burjuvazi, güçsüzlüğünden ötürü, emperyalizmin en has ortağı olmasına karşın tek güç olamamakta, emperyalizm büyük ticaret sermayesi ve toprak ağalarıyla işbirliği yapmak zorunda kalmaktadır.' Böylece, geri bırakılmış ülkelerin gelişimleri emperyalizm ve yerli ortakları tekelci sermaye ile tefeci-tüccar ve toprak ağalarından oluşan hakim sömürücü ittifak tarafından belirlenmekte, emperyalizmin pazar ve kârlı yatırım alanları bulma sorunlarını çözmeye yönelik çarpık ve güdümlü bir kapitalistleşmeye yönelinmektedir.

Bu nedenlerle, emperyalizm tarafından sömürülen diğer geri bırakılmış ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de gelişme süreci, emperyalist-kapitalist sistemden ve bunun ülke içerisindeki yansıması olan yapıdan bağımsız olarak düşünülemez. Özellikle 1960'lardan bu yana gelişen çarpık sanayileşme ve kapitalistleşme sürecine emperyalizm ve yerli ortaklarının belirleyiciliğini dikkate alarak yaklaşıldığında, bugün ekonomik ve politik ortamda ulaşılan noktanın açıklanması yapılabilir. Emperyalist-kapitalist sistem içindeki iş bölümünün bir gereği olarak çoğunlukla tüketim malları üretimine yönelik montajcı ya da taşaron nitelikteki sanayileşme dışa bağımlı ve tekelci niteliğinden ötürü bir yandan üretici güçlerin gelişmesini engellerken öte yandan hayat pahalılığı ve işsizliğe neden olarak emekçi

kitlelerin içinde bulundukları durumu her gün daha da kötüleştirilmektedir. Güdümlü ve dışa bağımlı kapitalistleşmenin ürünü olan ekonomideki yapısal darboğaz ve güçlüklerin yükü başta işçi sınıfı olmak üzere emekleriyle geçinenlerin omuzlarına yıkılmakta, iktidardaki egemen sömürücü azınlık ile halk arasındaki çelişki gittikçe derinleşmektedir.

Geçtiğimiz bir yıl, bu çelişkinin en üst boyutlara ulaştığı, egemen sınıfların halk üzerindeki baskılarını alabildiğine yoğunlaştırdığı bir dönem oldu. Ne pahasına olursa olsun sömürüyü sürdürmek isteyen hakim sömürücü azınlık MC aracılığı ile halkın gelişen toplumsal muhalefetini bastırmaya çabaladı. Hemen her gün işçiler, öğrenciler, öğretmenler faşist militanlarca kurşunlandı. Yurtsever ve devrimci öğretmenler, memurlar kıyıldı, sürüldü, devlet kadroları faşist militanlarla dolduruldu. İşçilerin sendika seçme özgürlüğünün, grev hakkının kullanılmasını önlemek için çeşitli faşist yıldırma yöntemleri uygulandı. Demokratik kitle örgütlerinin çalışmaları çeşitli baskılarla kısıtlanmak istendi. Bunun en son örneklerinden biri de Tüm İktisatçılar Birliği'nin Ankara Valiliği tarafından bir ay süreyle kapatılması oldu.

Geçtiğimiz dönemin ana hatlarıyla belirtilen bu karanlık görüntüsünün tek ümit verisi noktası halkımızın demokratik mücadelesinin gerilemeyişidir. Tüm baskılara karşın 1976'da işçi sınıfının bayramı «1 Mayıs» yüzbinlerin katılımıyla kutlandı, işçi sınıfı başta olmak üzere tüm halkın ve demokratik güçlerin direnişiyle sivil sıkıyönetim mahkemeleri niteliğindeki Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin devamı engellendi. Egemen güçlerle halk arasındaki çelişkinin derinleşmesiyle artan egemen güçlerin ezme ve yıldırma politikası

halkın ve onun demokratik kitle örgütlerinin yurtsever dinenişini kıramamıştır. Faşist baskılara karşı toplumsal muhalefet giderek güçlenmekte, toplumsal mücadele hayatın her alanında yoğunlaşmaktadır.

Böyle bir ortam içinde Tüm İktisatçılar Birliği'nin işlevi ve görevleri konusuna kısaca değinmeyi yararlı görüyoruz :

Kuruluş bildirgesinde de belirtildiği gibi TİB, iktisat biliminin emekçi sınıflar yararına kullanılması ve iktisat biliminin emekçi sınıfların ekonomik-demokratik mücadelesinde etkin bir araç haline getirilmesi doğrultusunda çalışmalar yapılmasını savunmakta ve halkımızın bağımsızlık, demokrasi ve sömürüye karşı mücadelesinde yer alanlara sağlam veriler aktarmaya çalışmaktadır.

Ülkemizdeki, emperyalizm ve yerli ortaklarının sömürü düzeni, çeşitli üstyapı kurumlarını da kendi doğrultusunda oluşturmuş ve düzenin işlerliğini pekiştirmiştir. Ülkemizdeki eğitim düzeni de bu niteliktedir. Geniş yığınlara verilen eğitim, eğitilenlerden düzenin ve egemen sınıfların daha etkin bir biçimde yararlanabilmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu olgu iktisat bilimi için de geçerlidir. Genelde dünyada uluslararası tekelci burjuvazi, kendi sorunlarının çözümü için iktisadi kullanırken ülkemizde de aynı durum söz konusudur. Üniversitelerde okutulan iktisatta temel alınan nokta, sorunlara kapitalist düzenin çıkarları açısından yaklaşım dır. İktisat bilimi bir dizi matematik ilişkiler yığını, geniş yığınlarca anlaşılmayan bir dizi kavram olarak algılanmaktadır. Egemen sınıflar ise kitlelerin anlayamadığı bu kavramları rahatça kullanmakta, «enflasyonun nedeni işçi ücretleridir» gibi çarpık görüşlere kamuoyunda yaygınlık kazandırabilmek-

tedir.

Ancak, hemen belirtelim ki, çağımızda her konu gibi iktisat bilimi de çağımızın en ilerici sınıfının, işçi sınıfının dünya görüşü ile ele alınmalıdır. Böyle olduğunda, bir dizi rakamın, karmaşık kavramların ardında gizlenmek isteyen emperyalizm ve yerli ortaklarının sömürüsü olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tüm İktisatçılar Birliği, iktisat bilimini bir avuç burjuva bilim adamının kullanımından çıkarıp kitlelere mal etmek, kitlelerin çıkarları doğrultusunda yorumlamak işlevini yerine getirmeye çalışmaktadır. Bu süreç içinde ülkemizde varolan sömürü her cephesiyle ortaya konabilecek ve kitlelere siyasi gerçekleri açıklama mücadelesi veren devrimcilere gerekli bilgiler aktarılabilir. TİB, ayrıntısı ileride verilen çalışmalarıyla bu görevini yerine getirmeye çalışmaktadır.

Özetlemek gerekirse TİB bir demokratik kuruluş olarak kendi üyelerinin ekonomik - demokratik hakları için mücadele eden bir örgüt değil, genel olarak gönüllü ilerici-yurtsever, demokrat, devrimci kişilerin bir araya gelerek toplumsal sorunların incelenmesi ve sonuçların halkımıza maledilmesi yolunda çalışmaktadır. Bu anlamda TİB'nin sosyal mücadeledeki yeri devrimci-demokratik mücadeleye destek bir örgüt olmaktadır.

Anti-faşist, anti-emperyalist mücadelede TİB örgütünün yapısı, çalışmaları ve örgüt içi işleyişi yukarıdaki amaçlar açısından ele alınmalıdır.

Temel çalışma biçimi entelektüel çalışma olduğundan TİB'nin örgüt içi işleyişi geniş bir dinamizm ve buna bağlı olarak da kolektif çalışma esasına uygun olmalıdır. Bütün düşünce ve araştırmalar kolektif çalışma ile somutlaştırılmalı ve geniş bir tartışma

ortamında oluşturularak sunulmalıdır. Bu örgüt içi demokrasinin yaygınlaşması, TİB'nin amaçları

doğrultusundaki işlevini daha üst düzeye çıkaracak ve çalışmaları hızlandıracak bir oluşumdur.

Tüm İktisatçılar Birliği

2. Olağan Genel Kurulu Sonuçları

Tüm İktisatçılar Birliği III. Olağan Genel Kurulu 10 Nisan 1977 tarihinde toplanmıştır. Geçen dönemin yönetim kurulu aklanmış, 1977-1978 çalışma yılı için Mehmet Tanju Akad, Namık Özcan, Serdar Elçi, Mustafa Danışman, Süer Kırçak, Alaattin Biber, Aybars Çağ-

layan, Cumhuriyet Aytulum, Metin Erhan yönetim kurulu üyeliklerine getirilmişlerdir. Yönetim kurulu yaptığı ilk toplantıda, görev bölümü yapmış, Mehmet Tanju Akad Genel Başkan, Namık Özcan Genel Sekreter, Serdar Elçi Sayman olmuştur.

TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ YAYINLARI

(Mevcut Olanlar)

No : 9 GÜNÜMÜZDE EMPERYALİST SÖMÜRÜ

MEKANİZMASI

(7,5 TL.)

No : 12 YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLER ve SORUNLARI (7,5 TL.)

No : 16 TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI VE MÜCADELELERİ

TARİHİ

(320 Sf. 20 TL.)

No : 17 1976'DA TÜRKİYE EKONOMİSİ

(10 TL.)

Ödemeli gönderilir. 25 TL.' ye kadar olan talepler için posta pulu gönderilmesi rica olunur.

Seçimlere Girerken Ekonomik Durum ve Seçim Platformunda Halkımızın Talepleri

Emperyalist metropollerin de-
netiminde ve güdümündeki Türki-
ye ekonomisine yön veren yerli te-
kelci sermayenin temel faaliyet a-
lanı olan sanayi, dışa bağımlı bir
biçimde geliştiğinden büyük ölçü-
de gereksinme duyduğu hammad-
deden aramalına, teknolojisinden
yatırım mallarına kadar herşeyini
metropollerden ithal etmek zorun-
dadır. Sanayinin gelişmesiyle bir-
likte ithalat harcamaları hızla ar-
tarken bu ithalatı karşılamak için
gerekten döviz kaynakları ise tam
tersine giderek kısıtlanmaktadır;
Çünkü Türkiye ekonomisinin yapı-
sal bozukluğundan dolayı ihracat
gelirleri artmamakta, emperyalist
metropollerde görülen bunalım işçi
dövizlerinin azalmasına neden ol-
maktadır. Bu durum karşısında
emperyalist metropollere borlan-
ma birinci plāna çıkmaktadır. Borç
lanma daha fazla borçlanmaya ve
dışa bağımlılığın artmasına neden
olmaktadır.

Tekelci sermayenin finansman
sorunu sadece döviz sorununa bağ-
lı kalmamakta, kredi darboğazı bu
sorunu daha da katmerleştirmek-
tedir. Kısa dönemde kaçınılmaz ol-
arak petrole ve dolayısıyla tüm
temel malların fiyatlarına zam
yapma zorunluluğu ile karşı kar-
şıya olan yıpranmış MC partileri
bir türlü bu zamları gerekleştire-
memektedirler. Bunun ötesinde
hayat pahalılığı ve işsizlik her ge-
en gün artmaktadır. «Paranın de-
ėerinin yeniden ayarlanması» adı
altında yapılan devalüasyonlar ise
Türk Lirasının değerini düşürmüş
ve hiç bir soruna czm getirme-
miştir. Bu ekonomik durum kitle-
lerin huzursuzluğunu giderek art-

tırmakta ve ekonomik-demokratik
talepler doğrultusunda giderek ar-
tan bir hızla hareketlenmeleri so-
nucunu doğurmaktadır.

Bütün bu ekonomik sorunlar
gittikçe yoğunlaşmakta ve gerek
tekelci grupların kendi araların-
daki gerekse de tekelci gruplarla
tek el dışı sınıf ve tabakalar ara-
sındaki çekişme hızlanmaktadır.
Bu gelişmelerin sonucu olarak, ege-
men sınıfların i çekişmelerinin
geçici bir uzlaşması olan, Milliyet-
i Cephe hkmeti dağılmaktadır.

Bütün bunlara, yükselen top-
lumsal muhalefetten rken egemen
sınıfların «istikrar» istekleri ekle-
nince erken seçim kaçınılmaz ol-
maktadır.

Faşist terör uygulamalarının
alabildiğine srdğu günümüz Tür-
kiye'sinde yapılacak seçimler emek-
i sınıf ve tabakalar için oldukça
nemli olmakla birlikte asla bir
kurtuluş değildir. Ancak, iktisat
bilimini halkın kurtuluş mücade-
lesi doğrultusunda kullanmayı a-
ma edinen Tüm İktisatçılar Bir-
liği, erken seçim platformunda,
halkımızın czm bekleyen sorun-
larından en önemlilerini ve bu so-
runların czm doğrultusundaki
acil taleplerini dile getirmeyi bir
görev bilir.

EMEKÇİLERİN ALIşMA İLE İLGİLİ SORUNLARI

Tüm sınıflı toplumlarda oldu-
ėu gibi kapitalist üretim biçiminin
hakim olduğu toplumlarda da a-
lışanların emekleriyle yaratılan de-
ėere üretim araçlarına sahip olan-
lar tarafından el konulur. Emekçi-
lere yalnızca yaşamalarını, daha
doğrusu üretme güçlerini devam

ettirebilecekleri bir ücret verilir. Kapitalizmin sanayi devrimini geçirerek iç dinamikle geliştiği, bugünün gelişmiş ülkeleri olarak adlandırılan emperyalist ülkelerde işçi sınıfı yüz yılı aşkın bir süredir burjuvaziye karşı verdiği amansız mücadele ile bir çok demokratik haklar elde etmiş, yaşam düzeyini görece olarak düzeltebilmiştir. Bu olguda, sömürülen geri bıraktırmış ülkelerden emperyalist ülkelere değer aktarımının da payı vardır. Türkiye gibi emperyalizmin sömürüsü altındaki geri bıraktırmış ülkelerde ise emekçilerle egemen güçler arasındaki ilişkiler ve emekçi kitlelerin durumu, emperyalist metropollerden farklı bir görünüm arz etmektedir. Türkiye'de dışa bağımlı tekelci sermaye, belirleyici olmasına karşın, görece güçsüzlüğünden ötürü iktidarı kapitalizm öncesi unsurlarla paylaşmak durumundadır. Hakim sömürücü azınlık (oligarşi) içindeki çelişmelerden ve kapitalizmin dışa bağımlı, çarpık gelişmesinden kaynaklanan bunalım gittikçe artan bir hızla derinleşmekte, egemen

güçler çözümünü bunalımın yükünü emekçi kitlelerin sırtına yüklemekte, onları daha yoğun olarak sömürmekte aramaktadırlar. Çalışanların daha iyi yaşam düzeyi ve çalışma şartları için verdikleri ekonomik-demokratik mücadele egemen güçlerin her türden baskı ve zor yöntemleriyle bastırılmak istenmektedir. Sermayenin güdümündeki sari sendikalar aracılığıyla işçi sınıfının mücadele hedefleri saptırılmaya çalışılmakta, çalışanlar arasında işçi-memur gibi yapay ayrımlar yaratılarak birlikteliğin önüne geçilmek istenmektedir. İşçi sınıfının uzun ve zor mücadeleler sonucunda elde ettiği demokratik kazanımların kullanılması engellenmekte, memurların bu tür hakları elde etme doğrultusundaki mücadelelerinin karşısında kıyım sürgün, işten atma gibi sindirme yöntemlerinin pervasızca kullanılmasıyla direnmektedir. Böyle bir ortamda işçi, memur ve tüm emekçi halkın çalışma ile ilgili ekonomik-demokratik talepleri şöyle sıralanabilir.

- Tüm çalışanlara grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı verilmelidir.
- Genel grev ve dayanışma grevi kabul edilmelidir.
- Lokavt kaldırılmalıdır.
- Sendika seçme özgürlüğü (Referandum) yasallaştırılmalıdır.
- Çalışanlar arasındaki işçi-memur gibi yapay ayrımlar kaldırılmalıdır.
- İş Kanunundaki 13, 17 gibi tüm antidemokratik maddeler derhal kaldırılmalıdır.
- İki günlük hafta tatili ve 40 saatlik iş haftası yasaların güvencesi altına alınmalıdır.
- Asgari ücret insanca yaşama düzeyi sağlayacak şekilde saptanmalı, asgari ücret komisyonunda, çalışanların ağırlığı sağlanmalıdır.
- Kadın, erkek, genç işçi ayrımı yapılmaksızın tüm çalışanlar için eşit işe eşit ücret ilkesi hayata geçirilmelidir.
- 1 Mayıs işçi bayramı olarak kabul edilmelidir.

SOSYAL GÜVENLİK

Bugün Türkiye'de çalışanların bir bölümünü içine alan çeşitli sosyal güvenlik kurumları vardır. (İşçiler için Sosyal Sigortalar Kurumu, memurlar için Emekli sandığı, esnaf ve sanatkârlar için Bağ-

Kur). Bu kuruluşların temel işleri üyelerinin sağlık, konut, borçlanma gibi gereksinmelerini karşılamak; malûllük ve emeklilik durumlarında bir güvence sağlamak olmalıdır. Ancak, mevcut iktisadi yapı içinde bu kurumların bundan

daha da önemli işlevi olarak çalışanların gelirlerinden yapılan zorunlu kesintilerden oluşan fonların dolaylı yollardan tekelleri sermayenin emrine verilmesi ön plana çıkmaktadır. Emekçiler, kendi yaratıkları fonların yönetim ve denetiminde hiçbir şekilde söz ve karar sahibi değillerdir. Son yıllarda ortaya çıkarılan Meyak kesintileriyle sosyal güvenlik fonlarının, bu niteliği çok daha belirgin hale gelmiştir: Bir milyona yakın memur her ay maaşlarının belirli bir bölümünü Meyak kesintisi olarak öderken karşılığında hiçbir yarar sağlayamamakta biriken milyarlarca liralık fonlar, diğer sosyal amaçlı fonlarla birlikte, sermayenin çıkarları doğrultusunda çalışan iktisadi devlet teşekküllerinin finansmanında kullanılmaktadır. Bu finansman sağlayan kurumlardan

biri olan Devlet Yatırım Bankasına 1976 yılında sosyal güvenlik kurumlarındaki fonlardan yapılan aktarma 11 milyon TL. dir.

Sosyal güvenlik kurumlarının bugünkü mevcut sistem içinde çalışanların yararına işletilmemesinden, bu kurumların gereksiz olduğu sonucuna varılmamalıdır. Emekçiler yarınlardan emin olmalı, çalışamaz duruma düştüklerinde insanca yaşayabilmek garantisine sahip olmalıdırlar. Bu tür haklar, çalışanların en temel ekonomik haklarındandır. Bu nedenle, yönetim ve denetiminde kesin kontrol sahibi olmak koşuluyla sosyal güvenlik uygulamalarının tüm çalışanları kapsamı hedef olmalıdır. Bu, özellikle sendika hakkında yoksun işçiler, çırak adı altında çalıştırılan küçük yaşta emekçiler için büyük önem taşımaktadır.

- Emekçiler, kendi gelirleriyle yaratılan sosyal güvenlik fonlarının yönetim ve denetiminde söz ve karar sahibi olmalıdır.
- Tüm çalışanlar sosyal güvenlik kapsamına alınmalıdır.
- İşsizlik sigortası kurulmalıdır.
- Çırak sömürüsüne son verilmeli, küçük yaşta çocuklar çalıştırılmayarak, eğitimleri devlet tarafından üstlenilmelidir. Bu konu yasal hükümlere bağlanmalıdır.

TARIM SORUNLARI VE TOPRAK MESELESİ

Türkiye'de kırsal kesimdeki gelişmelerde uzun süredir pazar ilişkileri belirleyici bir rol oynamaktadır. Tarımdaki bu yapısal değişimde II. Dünya Savaşından beri makineleşme, toprak parçalanması, mülksüzleşme, toprak temerküzü vs. gibi çok bariz şekillerde gözlemlenmektedir; dış dinamiklerin yönlendiriciliği açıktır. Bu gelişmeler çerçevesi içerisinde tarım kesiminde yer alan tarım proleteryası, topraklı veya topraksız yoksul köylüler, küçük üreticiler ve orta köylülerin, emperyalizm ve onunla bütünleşmiş yerli tekelleri sermaye ile onlarla işbirliği halindeki büyük tefeci-tüccar ve toprak ağaları ile ilişkileri vardır. Tarım

proleterleri ile yoksul köylüler büyük toprak sahipleri tarafından üretim süreci içerisinde sömürülmektedir. Öte yandan bunlarla birlikte geçimlik küçük üreticiler ve orta köylülerin de ürettikleri ürünler değerinin altında fiyatlarla satılır ve köylüler emeklerinin karşılığının çok küçük bir kısmını alırken, hepsi tekelleri sermayenin ürettiği tarım makina, ilaç ve gübreleri ile tüm mallarını değerinin üzerinde tekel fiyatı ve onun da üzerinde karaborsa fiyatı ile satın almaktadırlar. Bu mekanizma içerisinde toptancı tüccarın yanı sıra, son derece yüksek faizli krediler dolayısıyla, tefeciler ile de kırsal kesimdeki emekçi kesimlerin ilişkileri ön plandadır. Tefeciliğin yaygınlığının kaynaklarının başında

kredilerin tamamen büyük tefecitüccar ile toprak sahiplerine yönelik bir dağılım içerisinde olması gelmektedir. Stok ve ulaşım imkânlarının yokluğu da toptancı tüccar ve aracının varlık nedenlerindendir.

Orman köylüleri ise çok daha ağır koşullar içerisinde hayatlarını

sürdürmeğe çalışırken çok ilkel koşullarda yapılan hayvancılık ve balıkçılık, aynı zamanda doğal kaynakların tahribi ile giderek ağırlaşan sorunlar yaratmaktadır.

Kırsal kesimde yaşayan emekçi halkın acil sorunlarına ilişkin talepler bu şartlar altında şöyle sıralanabilir :

- Büyük topraklar kamulaştırılmalıdır.
- Üreticinin emeğinin karşılığını almasını sağlayacak taban fiyatları gerçekleştirilmeli, bu fiyatların tesbitinde üreticilerin etkinliği sağlanmalıdır.
- Ürünlerin pazarlanmasında araçlar ve toptancı tüccar kaldırılmalı, bu işler toplumsal denetim altına alınmalı bunun gerçekleşmesini sağlamak üzere stok ve ulaşım imkânları geliştirilmelidir.
- Köylülerin tarım girdileri ve diğer gereksinimlerini tekel ve karaborsa fiyatıyla almaları önlenmelidir. Bu meselenin çözümü tüm emekçi halkın ortak programı olarak anti-oligarşik mücadele çerçevesinde ele alınmalıdır.
- Küçük ve orta işletmelere teknik yardım ve kredi olanakları sağlanmalıdır.
- Kooperatifler yoksul köylü ve küçük üreticinin etkinliğini sağlayacak biçimde demokratikleştirilmelidir.
- Sosyal güvenlik hizmetleri kırsal kesimde yaşayan halk kesimlerini de kapsamalı, bu meyanda tarım sigortası acilen çıkartılmalıdır.
- Ormanlar, mer'alar ve balıkçılık alanları tümüyle kamulaştırılmalı, kullanımları toplumsal denetim altına alınmalı ve bu kaynaklar teknik olarak geliştirilmelidir.

SANAYİ :

Türkiye'de sanayi sektörü ele alınınca göze çarpan ilk özellik çarpık ve dışa bağımlı yapı ve bu yapıdan kaynaklanan sorunlardır. Emperyalizmin, genel ve sürekli bunalımının üçüncü evresinde, uluslararası tekeldi sermaye giderek artan pazar ve kârlı yatırım alanları sorununa çözüm bulmak için ihraç ettiği sermayenin bileşimini değiştirme yolunu seçmek zorunda kaldı. Artık geri bıraktırmış ülkelerde yalnızca hammadde kaynaklarına ve altyapıya yatırım yapılmıyor, bunun yanı sıra giderek artan bir ağırlıkla dayanıksız tüketim malları üretimi, dayanıklı tüketim malları montajı ve taşaron niteliğindeki sanayiler uluslararası tekeldi sermayeye bağımlı olarak geliştiriliyor. Günümüzde bir çok alanda ara mallarına da yönelinmektedir. Ancak bu yöne-

lim uluslararası tekeldi sermayenin kârlı bulmadığı alanlarda yoğunlaşmakta ve bu metropollerdeki daha gelişmiş teknolojilere sahip sanayilerin pazarını genişletmektedir.

Sanayinin dışa bağımlılığı o derecededir ki yatırım malları, hammaddeler, yedek parçalar, bir çok ara malları ithal edilmekte, ve ithalatın kesilmesi bu sanayilerin durması ile eşanlamlı olmaktadır. Ayrıca patent, lisans, know-how anlaşmaları ile her yıl milyonlarca dolar uluslararası tekelere aktarılmaktadır. Ülkedeki en büyük sanayi kuruluşlarının büyük bir çoğunluğu yabancı sermaye ile ortak yatırımlardan oluşmaktadır ve temel sanayinin yokluğu dolayısıyla tüm işletmeler dışa bağımlıdır.

Ayrıca orta işletmeler yüksek maliyetlerden ötürü tekeldi şirketler tarafından iflâsa itilmekte, ya

da ancak bunların taşarını haline gelerek varlıklarını sürdürebilme olanağını bulabilmektedirler. Uluslararası ve yerli kredi kurumları da tekeli kesime her alanda destek olmaktadır. Bu koşullar altında

emperyalist kapitalist sistemden çıkılmadıkça bağımlılıktan kurtulmak ve üretici güçleri sağlıklı bir şekilde geliştirmek olanaksız olmaktadır. Ancak diğer taleplerle birlikte ele alındığında;

- Ağır sanayiye, halkın temel ihtiyaçlarına ve ülkenin koşullarına öncelik verecek plânlı bir sanayi politikası izlenmelidir.
- Yerli ve yabancı tekeller kamulaştırılmalıdır.
- Küçük işletmelerin birleştirilmeleri teşvik edilmeli ve gerektiğinde devlet ile ortaklıklar kurulmalıdır.
- Sanayinin ülke çapında yaygınlaştırılması sağlanmalı, bölgesel eşitsizlikler giderilmelidir.

PAHALILIK

1970'lere baktığımızda Türkiye'de fiyat artışlarında büyük sıçramalar görülmektedir. 1970 öncesi dönemle karşılaştırılamayacak bir hızla artan fiyatlar özellikle 1971 açık faşizm döneminde daha da hızlanmıştır. 1975'de belli bir yavaşlama görülmesine rağmen 1976'da hızlanan fiyat artışları 1977'de de devam etmektedir. Fiyat artışlarıyla birlikte emisyon hacminde ortaya çıkan gelişme son yıllarda yüksek oranlı enflasyonlara yol açmış ve gelir dağılımındaki adaletsizlik giderek büyümüştür.

Sömürücü hakim azınlığın son yıllardaki hayat pahalılığının nedenini işçi ücretlerinde toplu sözleşmelerle sağlanan artışlar olduğu iddiasına rağmen ücret artışlarına ve ücretlerin toplam maliyetler içindeki payına ilişkin veriler bu iddiaların geçersizliğini kanıtlamaktadır. Fiyat artışlarının ana nedenlerinden biri emperyalist ve onlarla bütünleşmiş yerli tekeli sermayenin piyasada darlık yaratıp fiyatları istedikleri düzeye çıkartabilmeleridir. Fahiş tekel kârları amacıyla malların üretiminde düşük kapasite kullanılmakta böylece büyük bir üretken kapasite ziyan edilmektedir. Ayrıca emperyalist-kapitalist sistemi bütünüyle etkileyen, son yılların, fiyat artışla-

rı da Türkiye'nin dışa bağımlı çarpık ekonomisine yansımaktadır.

Çeşitli veriler 1976'dan beri hızlanan artışların, sanayi hammaddeleri ve yarı mamulleri ve özellikle yapı malzemeleri, dokuma maddeleri, madenler ve deri mamullerindeki artışlar tarafından hızlandırıldığını ortaya koymaktadır.

Döviz ve ithalat olanakları kısıtlanırken, yüksek kârlar elde etmek amacıyla yapılan stoklar ve piyasadaki mal darlığı, karaborsadan mal alımını olağan duruma getirmiştir.

Son yıllarda işçilerin ve diğer emekçilerin ücretlerinde görece bir artış olurken bu durum onların daha fazla sömürülmesi ve patronların daha fazla kâr etmeleriyle mümkün olmuştur. Bu durum göze alındığında işçilerin ve diğer emekçilerin satın alma güçlerinin artısından söz etmek güçleşmektedir. Fiyat artışlarının çok gerisinde kalan ve daha çok yüksek ücretlileri «ferahlatan» kat sayı artışına rağmen kamu kesiminde çalışıpta grevli, toplu sözleşmeli sendikali haklardan yoksun olan bu kesimin hayat şartlarını daha da kötüleştirmektedir.

Oligarşinin sürekli olarak üzerinde durduğu işçi ücretlerindeki artışların hayat pahalılığının ne-

deni olması gibi gerçek dışı iddia-
nın amacı bir yandan sömürüyü
gizlemek, öte yandan da emekçi
halkın bütünleşen mücadelesini
parçalamaktır. Aynı oyun kırsal
alanlardaki küçük üreticileri ilgi-
lendiren taban fiyatlarının saptan-
masında da tezgâhlanmaktadır.

Pahalılığa karşı zaman zaman
fiyat kontrol komitesi gibi palya-
tif önlemler getirilmiştir. Bu tür
uygulamaların pahalılığın özüne
değinmedikleri ve piyasadaki tekel

egemenliğine son veremeyecekleri
açıktır.

Sonuç olarak egemen sınıfların
kâr oranlarını koruma endişesinin
ve fahiş kazançlara yol açan girdi
maliyetlerinin toplam maliyetleri
arttırıcı etkisi işçi sınıfı ve diğer
emekçi sınıf ve tabakaların sırtı-
na yüklenmektedir.

Ekonomide tekellerin egemen-
liği kırılmadan pahalılığın önüne
geçilmesinin mümkün olmadığını
göz önünde bulundurarak;

- Kiraların dondurulmasını,
 - Temel besin maddelerinin üretimi ve satışında araçlar ortadan kaldırıl-
arak bu konuda mahalli idarelerin yetkili kılınmasını,
 - Yakıt maddelerinin satışının kamu kuruluşları aracılığıyla yapılmasını,
 - Kitlelerin ihtiyaçlarına yönelik hizmetlerin ucuzlatılmasını,
- Halkımızın acil talepleri olarak görüyoruz.

BESLENME SORUNU

Başkalarını sömürerek değil de
emekleriyle geçinenlerin objektif
durumlarından kaynaklanan so-
runların en önemlilerinden biri
beslenme sorunu olmaktadır. Tüm
insanların yaşamlarını sağlıklı o-
larak sürdürebilmeleri için dengeli
ve yeterli beslenmenin bir ön ko-
şul olduğu açıktır. Ancak sorun
gerçekte tüm insanların değil, e-
meğinden başta satacak şeyi ol-
mayan, emeğiyle geçinen çalışan
insanların sorunu olarak kendini
göstermektedir. Beslenme düzeyi
ile elde edilen gelir düzeyi birbir-
leriyle son derece ilişkilidir. Daha
doğrusu beslenme kişilerin gelir-
leriyle diğer bir deyişle toplum için
deki sınıfsal konumlarıyla belir-
lenmektedir. Türkiye ortalamala-
rına göre en az gelir elde eden
aileler diliminin toplam tüketim
harcamaları içinde beslenme har-
camalarının %60 oranını bulması-
na karşılık en yüksek gelir dilimin-
deki ailelerde bu oranın % 25 do-
layında kalması beslenmenin kimin
sorunu olduğunu açıkça ortaya koy-
maktadır. Beslenme harcamaları,
dar gelirlielerin harcamalarının bü-

yük bir bölümünü oluşturduğun-
dan, günden güne artan besin fi-
yatları karşısında gelirler sabit ol-
duğu, ya da aynı oranda artmadı-
ğı için zaten düşük düzeyde olan
beslenme daha da yetersiz ve den-
gesiz olmaktadır.

Zorunlu gıda mallarında gö-
rülen darlıklar ve hızlı fiyat ar-
tışları, bu malların üretim ve da-
ğıtım sürecinin bir sonucudur. Gı-
da mallarının büyük bir bölümü-
nün üretiminde küçük üreticilik
egemendir. Çok sayıda ve dağınık
küçük üreticiler ile milyonlarca ta-
rımsal gıda tüketicisi arasındaki
bağ aracı tüccarlar tarafından
sağlanmaktadır. Aracı sermayesi
hem üreticiyi kontrol edebilmekte,
hem de pazara çıkan ürün mikta-
rını ayarlayarak kârını azamileşti-
recek şekilde, darlıklar yaratma
pahasına fiyatları arttırabilmekte-
dir. Tarımda kapitalistleşme sü-
recinin tamamlanmamış olmasından
kaynaklanan bu durum bir yandan
zorunlu gıda mallarındaki fiyat
artışlarından üreticilerin hiçbir ya-
rar sağlamamasına yol açarken,
diğer yandan büyük tüketici kitle-

lerin sabit alım güçleri karşısında en zorunlu besin maddelerini bile alamaz duruma gelmesine neden olmaktadır.

Devlet tarafından hem üreticiyi desteklemek hem de tüketiciye ucuz gıda malı sağlamakla görevli kılınan kamu kuruluşları da hemen hemen etkisiz bir konuda bulunmakta, çoğu kez üretim ya-

pabilmek için araçlardan sağlanacak hammaddeye bel bağlamaktadırlar.

Özetle, ülkemizde beslenme sorunu, mevcut üretim ilişkilerinden kaynaklanmaktadır ve sorunun boyutları geniş kitlelerin en zaruri gıda mallarını tüketmesine olanak vermeyecek şekilde gittikçe büyümektedir.

- Gıda malları dağıtımını araçların denetiminden çıkarmak amacıyla kurulacak üretici kooperatifleri desteklenmeli, etkin işleve kavuşabilmeleri için başta kredi olmak üzere tüm olanaklardan yararlandırılmalıdır.
- Zorunlu gıda malları üretimi ve dağıtımıyla ilgili kamu kuruluşları bugünkü etkin olmayan durumlarından kurtarılmalı, halkın ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde çalışabilmeleri için güçlendirilmelidir.
- Temel gıda mallarının arzını arttırmak ve sürekli kılmak, devletin temel politikalarından biri olmalı, bu amaçla üreticiler desteklenmelidir.
- Mahalli idarelerce kentlerde yaşayan halkın yeterli beslenmesi amacıyla yapılan üretici girişimler desteklenmeli, halk pazarları ve tanzim satışları gibi dolaysız kanallarla tüketimi sağlayacak düzenlemeler getirilmelidir.
- Besin maddeleri stokçuluğu ve karaborsacılığının kesin önlemlerle önüne geçilmelidir.
- Temel gıda maddelerinde subvansiyon sistemi getirilmelidir.

SAĞLIK VE İLÂÇ SORUNLARI

Kişilerin en doğal ve en temel haklarından birisi sağlıklı bir yaşam ve sağlık hizmetlerinden yararlanmadır. Her insan hastalanmamak için koruyucu sağlık hizmetlerinden yararlanmalı hastalığında ise ilaç, hekim, hastahane gibi tedavi edici olanakları sağlayabilmelidir. Ancak, ülkemizin içinde bulunduğu kapitalist üretim ilişkileri içinde, kullanılan her şey gibi sağlık hizmetleri de yalnızca yeterli ekonomik gücü olanların kullanımına sunulmuş bir meta niteliğindedir. Satın alma gücü olanlar hizmetlerin tümünden yararlanmakta, gücü olmayan, dar gelirli geniş kitleler ise, bu hizmetlerden ya tümüyle yoksun kalmakta, ya da çok sınırlı olarak yararlanmaktadırlar. Ülkemizdeki kapi-

talizmin az gelişmiş ve çarpık niteliği sınıflar ve dolayısıyla gelirler arasındaki uçurumun daha da büyük olmasına yol açtığından nüfusun çok büyük bir bölümü sağlık hizmetlerinden yararlanamakta, kapitalist sistemde her alanda olduğu gibi bu alanda da görülen dengesizlik ve eşitsizlik ülkemizde çok daha çarpıcı bir görünüm kazanmaktadır. Toplum yarına değil de azınlık yararına yürütülen sağlık politikası, büyük hekimler, özel hastahane sahipleri tekelleri ilaç şirketlerinin sağlık alanında büyük bir sömürü uygulaması sonucunu getirmektedir. Sağlık hizmetleri alanındaki büyük eşitsizlik ve yetersizlik karşısında çözüm olarak siyasal iktidarlar «Genel Sağlık Sigortası» nı gündeme getirmişlerdir. İlgili yasa tas-

rısı ile SSK üyeleri dışındaki herkes bu sigortanın kapsamına alınmaktadır. Sigorta kapsamına alınanlar gelirlerinin % 4 üni prim olarak ödeyecekler, serbest hekimlere ya da kamuya ait hastahanelerde istedikleri hekimlerde muayene olabileceklerdir. Reçete bedellerinin % 75'i ise sigorta tarafından karşılanacaktır. Genel Sağlık Sigortasıyla herkesin sigorta kapsamına alınarak hizmetlerin yaygınlaştırılacağı ileri sürülmektedir. Gerçekte ise, mevcut yapı içinde bu türlü bir uygulama sağlık hizmetlerindeki durumu daha da kötüleştirecektir. Zaten yetersiz olan koruyucu hekimlik hizmetleri ortadan kalkacak, tek başına başarılı olması olanaksız olan tedavi edici çalışmalar için milyarlar harcanecektir. Bu da, sağlık ticareti yapan bir avuç azınlık yararına olacak, özel hastahane ve muayenehanelerin hasta sayısı artacak, kamu hastahanelerinde çalışan hekimler de özel muayenehane açmaya özendirilecektir. Hastaların özel hekim ve hastahaneleri tercih etmesiyle sağlık hizmetiyle ilgili kamu bu görevlerini, bu işten para kazananlara devretmiş olacaktır. Kademeli olarak önce kentlerden başlayacak olan uygulama, sağlık hizmetleri alanındaki bölgeler arası dengesizliği daha da arttıracak, kırsal bölgeler için hekim bulunamaz olacaktır. İlaç piyasasını ellerinde bulunduran birkaç tekelin pazarı genişletilerek garantilenmiş olacak, uluslararası sermayeyle ortak olan yerli tekelci sermayenin bu sanayi dalındaki tekelleşmesine hız kazandırılacaktır.

Ülkemizde, sağlık hizmetlerini yaygınlaştırmaya yönelik bir girişim olarak sınırlı da olsa uygulanmaya çalışılan sağlık hizmetleri -

nin sosyalizasyonu programı uygulandığı bölgelerde tüm olanaksızlıklara ve engellemelere karşın başarılı sonuçlar sağlanmıştır. Genel Sağlık Sigortasının önemli bir amacı da, bu uygulamanın yayılmasını engelleyerek, çıkarları tehlikeye giren bir avuç azınlığın isteklerini karşılamaktır. Bu sigortanın uygulanmasıyla, sağlık hizmetlerinin sosyalizasyonu yozlaştırılacak, giderek daha gelişmeden yok olması sonucunu doğuracaktır. Bu nedenlerle, bir yandan kitlelerin sağlık sorunlarından kaynaklanan tepkilerini törpüleyerek onları ututmak, diğer yandan halkın sağlığının ticaretini yaparak büyük kârlar elde eden grupların çıkarlarını korumak ve garantilemek amacını güden Genel Sağlık Sigortası, halkın sağlık sorunlarına bir çözüm olmayacak aksine mevcut olumlu uygulamaları baltalayarak durumu daha da kötü ve içinden çıkılmaz bir hale getirecektir.

Kapitalist düzenin yan sonuçlarından birisi olarak ortaya çıkan hava, su kirliliği vb. olarak kendini gösteren çevre kirliliği de halk sağlığını olumsuz olarak etkilemektedir. Bu tür nedenlerden kaynaklanan hastalıkların artması, hattâ ölümlere yol açması, üretim yaparken kârdan başka birşey düşünmeyen sermaye ile emek arasındaki çelişkinin iyi bir örneğini vermektedir. İnsanların düşük gelirli oldukları için iyi beslenemeyerek ve sermayecilerin fabrika bacalarından çıkan zehirleri yutarak hastalanmalarına neden olan düzen, hasta olunca da özel hekim ve hastanesi ve ilaç tekelleriyle onların en doğal hakları olan sağlıklı yaşama üstünde büyük bir sömürüye olanak tanımaktadır.

- Herkes sağlık hizmetlerinden eşit ve yeterli olarak yararlanmalıdır.
- Koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetleri ile ilaç sanayii kamulaştırılmalıdır.
- Koruyucu çalışmalara öncelik tanınmalı, bunu tedavi edici çalışmalarla bir bütün olarak ele alan bir anlayışla yapılacak plan çerçevesinde halk sağlığı sağlanmalıdır.
- Sağlık hizmetlerinin sosyalizasyonu programının önündeki engeller kaldırılmalı, bu program yaygınlaştırılmalı ve bireye değil topluma yönelik, ekip çalışması anlayışıyla yürütülmelidir.
- Sosyalizasyon uygulanmasını engelleyen ve bir avuç sağlık tüccarının çıkarları doğrultusundaki «Genel Sağlık Sigortası» yasallaşamamalıdır.
- Halkın sağlığını kâr amacı uğruna hiçe sayarak çevre kirlenmesine yol açılmasına karşı kesin ve etkili önlemler alınarak bu alanda kanunun kontrol yetkisi artırılmalıdır.
- Bulaşıcı hastalıklara yol açan kanalizasyon ve çöp sorunları en geniş şekilde ele alınmalı, binaların hastalık kaynağı olması önlenmelidir.

KONUT SORUNU

Ülkemizde çarpık ve dışa bağımlı gelişme ile birlikte üretici güçlerin sağlıklı gelişimine paralel olarak sağlıklı bir kentleşme olgusu ortaya çıkmıştır. Bu kentleşme olgusunda tarımsal yapı değişikliğinin (makinalaşma, toprak parçalanması, mülksüzleşme, vb.) etkisi ön plandadır. Bu çarpık yapı işsizliği de beraberinde getirir ve şehirlerde yaşayan nüfus üretken olmayan işlerde çalışmaktadır. Kentlere akan bu nüfus doğal ola-

rak gecekonduların çıkış gibi gelişmesi sonucunu getirmekte, şehirler başıbozuk ve denetimsiz bir biçimde gelişmektedir. Bu konutların hemen hepsi sağlıklı yaşam koşullarına sahip olmaktan asgari ölçütlerden bile uzaktır. Devletin konut sektöründeki payı çoğu gelişmiş kapitalist ülkelerin bile onda birinden azdır. Öte yandan konut malzemesinde egemen olan tekeller ve toptancı tüccarlar fahiş kârlar elde ederlerken, arsa spekülâtorleri de emekçi halkın sırtından milyonlar vurmaktadır.

- Kent toprakları kamulaştırılmalı, arsa spekülasyonuna derhal son verilmelidir.
- Halkın büyük çoğunluğu en asgari sağlık şartlarına bile sahip olmayan konutlara sığınmak zorunda kalmışken lüks konut yapımı engellenmelidir.
- Toplu konut yapımına toplumsal denetim altında, şehirleşme planlarına uygun bir biçimde öncelik verilmelidir.
- İlk plânda elektrik, su, yol, kanalizasyon, havagazı, yeşil alanlar gibi temel hizmetler tüm semtleri kapsıyacak biçimde plânlanmalı ve derhal uygulamaya geçilmelidir.
- Kiralar dondurulmalıdır. Bugün emekçi kesimlerin aylık gelirinin çok önemli kısmını kapsayan kira giderleri, gelirin belli bir oranını geçmemek üzere yeniden ayarlanmalıdır.
- Konut fiyatlarındaki artışların temel nedenlerinden biri olan büyük tekeli şirketler kamulaştırılmalı, konut malzemesi üretimi toplumsal denetim altına alınmalıdır. Bu malların dağıtımı da kamulaştırılmalı ve karborsaya derhal son verilmelidir. Ayrıca büyük inşaat şirketleride kamulaştırılmalıdır.

- Toplu konutların yanısıra özellikle kırsal kesimde de konutların yaşam şartlarına uygun hale getirilmesini sağlamak üzere kredi imkânı ucuz malzeme ve teknik olanaklar sağlanmalıdır. Deprem bölgelerindeki konut sorununa öncelik verilmelidir.
- Kıyı yağması önlenmeli, tüm kıyılar kamulaştırılmalı ve bu alanlar halkın toplu ihtiyaçlarını karşılamak üzere plânlanmalıdır.
- Gecekondu yıkımı derhal durdurulup, ilk sırada gecekondularda oturanlar olmak üzere çalışanların yerleştirileceği temel toplumsal hizmetlerin sağlandığı toplu konut yapımına hızla başlanmalıdır.

VERGİLER

Türkiye'de emperyalistler, onlarla bütünleşmiş yerli tekelci kapitalistler ve bu sınıflarla işbirliği halindeki büyük tefeci tüccar ve toprak ağalarının, oluşturduğu sömürücü hakim azınlık hemen hemen hiç denecek bir vergi ödemektedir. Buna karşılık işçi sınıfı, topraksız ve az topraklı köylüler, kırsal alandaki küçük üreticiler, esnaf-zanaatkâr ve memurlardan oluşan milyonlarca emekçi vergi yükünü omuzlamıştır. Gittikçe artan devlet harcamaları emekçi halkın sırtındaki yükü gün geçtikçe ağırlaştırmaktadır. Emekçi sınıflar için hayat çekilmez bir hale girmektedir.

- Asgari geçim indirimi artan hayat pahalılığına bağlı olarak yükseltilmeli, diğer bir deyişle vergi dışı kalan asgari gelir tavanı yükseltilmeli,
- Vergi tarifeleri enflasyona göre yeniden ayarlanmalı,
- Sermayeye tanınan tüm vergi ayrıcalıkları (ihracatta vergi iadesi, yatırım indirimi, gümrük muafiyeti) tamamen kaldırılmalı,
- Büyük toprak mülkiyeti etkin bir şekilde vergilendirilmelidir.

BANKACILIK VE MALİ KURUMLAR

1950'lerden sonra Türkiye ekonomisinde görülen gelişmeler, piyasadaki para miktarının çoğaltılması, tarımda kapitalist gelişme sürecine hız verilmesi, sanayide yabancı sermaye etkinliğinin artması vb. sonucu banka sayısında büyük artışlar olmuş; özellikle Anadolunun pek çok yerinde az sermayeli pek çok banka kurulmuştur. Ancak kapitalizmin geliş-

Türkiye'de uygulanan vergi sistemine göre, vergi gelirlerinin ulusal gelire oranı çok düşüktür. Vergi gelirlerinin ulusal gelire oranının bu denli düşük olmasının nedeni sabit gelirliilerin yani emekçilerin dışında kalan yüksek gelir gruplarının etkin bir biçimde vergilendirilmeyişidir.

Türkiye'de vergi gelirleri büyük çapta dolaylı vergilere dayanmaktadır. Dolaylı vergilerin adaletsiz bir vergi türü olduğu bütün herkes tarafından kabul edilen inkâr edilmez bir gerçektir. Çünkü dolaylı vergiler gelir farklılıklarına bakılmaksızın herkesin eşit şekilde vergilenmesine yol açar.

Bu adaletsizliğin önüne geçilmesi için ilk aşamada,

mes Banka sermayesinin yoğunlaşma ve merkezileşmesini de beraberinde getirmiştir. 1960'lardan sonra banka sayısında önemli düşüşler görülmüştür. Öte yandan bankaların şube sayılarında önemli artışlar olmuştur.

Türkiyede sanayinin en fazla geliştiği bölgelerle, banka şubelerinin en fazla olduğu yerleri karşılaştırsak ortaya ilginç bir durum çıkar; yapılan istatistiklere göre sanayi bakımından en çok

gelişmiş bölgeler bankaların en yoğun olduğu bölgelerdir.

Bankacılık alanında yoğunlaşmayı gösteren bir diğer olgu, bankaların sermayelerinin dağılımı ile ilgili verilerdir. İstatistikler beş büyük bankanın toplam sermayesinin, özel sermayeli bankaların toplam sermayesi içindeki payının sürekli artarak 1959'da % 40,64 den, 1974'de % 73,9'a yükseldiğini göstermiştir.

Ayrıca, özel sermayeli bankalar arasında en yüksek kâr'ı en büyük beş banka elde etmektedir. Bu bankaların toplam kârı, özel sermayeli bankaların toplam kârının % 90 nını oluşturmaktadır

Bankalar gelişme süreçleri içinde, yapısal değişikliklere uğrayarak, aracı fonksiyonları azalırken ülke ekonomisini kontrol eden kurumlar haline gelirler. Ayrıca az sayıda sigorta şirketi de, küçümsemeyecek miktarı devlet sırtından olmak üzere büyük kârlar elde

etmektedir.

1950'lerden sonra Türkiye'deki bankalar ticari işlemlerinin yanı sıra yatırım işlemlerine ya da mevcut sınai tesislere katılma işlemlerine başlamışlardır. Bu arada 5 büyük bankanın iştiraklerinin tüm bankalar sisteminde yer alan bankaların iştiraklerine oranı önemli artışlar göstermiştir.

Sonuç olarak denebilir ki, Türkiye'de kredi düzeni gittikçe yoğunlaşan ve merkezileşen bir avuç büyük bankanın denetimi altına girmiştir. Ayrıca, bu bankalar aynı zamanda büyük tekelleri sanayi grupları ile iç içe geçmiş, çıkarları bütünleşmiştir.

Kredi mekanizmasındaki bu olumsuzluklar, sömürülen işçilerin köylülerin, esnafın, küçük memurun sırtında bir yük olup, onların yoksulluklarını bir kat daha artırmaktadır. Bütün olanaklar Sanayi burjuvazisinin ihtiyaçlarının önüne serilmiştir.

- Bankacılık ve kredi düzeni en kısa zamanda halkın taleplerine uydurularak kamulaştırılmalıdır. Tekelci birliklerin bu alandaki denetim ve zoru en kısa zamanda kırılarak, bankalardan gerçek üreticilerin ve ihtiyaç sahiplerinin denetimini sağlayacak bir mekanizma geliştirilmelidir.
- Küçük üreticilere düşük faizli, uzun vadeli geniş kredi olanakları sağlanmalıdır.
- Yabancı sermayeli mali kuruluşlar, başta sigortacılık olmak üzere kamulaştırılmalıdır.

DIŞ TİCARET

Emperyalist-kapitalist sistemin sömürü kanallarından birisi de dış ticaretimizin dışa bağımlı yapısında görülmektedir. Aslında bu olumsuzluk, toplumsal sistemimizin dışa bağımlı, çarpık gelişmesinin bir ürünü olarak ortaya çıkmış ve bu çarpık «gelişme»yi giderek yoğunlaştırarak emekçi halkımızın zaten acı ve dayanılmaz yoksulluğunu daha da arttırmıştır. Bugün dışa bağımlılık o dereceye ulaşmıştır ki

ithalatın yapılmaması üretimin durması ile eşanlamlı olmuştur

Günümüzde toplumsal hayatın her alanında hakim olan az sayıda ki tekeller aralarında anlaşarak üretimi kısımak ve fiyatları arttırmak olanağına sahiptir. Az gelişmiş ülke halkları tükettiği malları değerlerinin üzerinden tekel fiyatları ile alırken, kendi ürettiği malları değerlerinin altında fiyatlarla bu tekelere satmak zorunda kalmaktadır. Ürün fiyatlarının sürekli düş-

mesi nedeni ile ticaret hadleri az gelişmiş ülkeler aleyhine azalma eğilimindedir. Böylece az gelişmiş ülkelerde üretilen artı-değerin bir kısmı sermaye transferleri dışında eşitsiz mübadele ile gelişmiş ülkeler tarafından devamlı emilmektedir.

Bu emperyalist sistem ağı için-de bağımlı bir ülke olan Türkiye-nin, sahip olduğu zengin yeraltı ve yerüstü kaynaklarının dev tekelci birliklerin iştahlarını arttırdığı bi-linen bir gerçektir.

Türkiye ticaretinin % 90'ını emperyalist metropol ülkelerle ve özellikle Ortak Pazar ve Avrupa Para Birliği ile yapmaktadır. Bu ülkelerle olan ticareti gittikçe çoğalırken ABD ile olan ticaret hacmi görelli olarak azalmaktadır.

İhracat ve ithalatımızda bu bağımlı yapı bir yandan uygun fiyatlılardan pazar olanaklarını daraltırken öte yandan çok az sayıda tekelci birliğin alıcı olduğu bir durum yaratmıştır.

Gelişmiş ülkelere değer akışı en kaba çizgileri ile ticaret hadleri rakamlarında gözükmemektedir: DPT'nin 1963=100 baz yıl olarak hazır-

ladığı net dış ticaret hadleri serisinin göre; 1956 yılında ticaret hadleri değeri 126 iken 1965 de 92,7 ye düşmüştür. Dış ticaret hadleri değişmesinden ötürü Türkiye'nin net kaybı bir hesaplama göre 1960-1967 yılları arasındaki sekiz yıllık bir dönem için 34 milyar Türk lirasıdır. 1963-1972 dönemi ile ilgili diğer bir çalışmaya göre ise dış ticaret hadlerindeki olumsuz gelişme sonucu emperyalist tekellere kapatılan değer 20,470 milyon liradır.

1960'lardan sonra pazarların daralmasına bağlı olarak «çarpık ve montajcı» sanayi Türkiye ekonomisinde boy gösterdi. Bu model it halâta yeni bir ivme kazandırdı.

1955 yılında 2,2 milyar TL. olan Türkiye ticaret hacmi, 1972 yılında % 80'i gelişmiş kapitalist ülkeler olmak üzere 33,4 milyara fırlamıştır.

Bu çarpık sanayileşme ve buna bağlı olarak artan ticaret hacmi sömürüyü daha ağırlaştırırken, dışa bağımlı yapıyı daha da güçlendirmiştir.

Sık sık başvurulana devalüasyon ihracatı arttırmamıştır. Tesvik, ihracata vergi iadesi, işçi dövizleri dış ticaretteki dengesizliği gidermede yararlı olmamışlardır.

— Dış ticarete emperyalist-kapitalist sisteme bağımlılık sona erdirilmelidir.

— Dış ticaret kamulaştırılmalıdır.

— Tekelci sermayeye ayrıcalık tanıyan gümrük indirimi ve vergi iadesine derhal son verilmelidir.

KAMU EKONOMİK KURULUŞLARI ÜZERİNE

Hükümetin, para ve mali politikaları ile ekonomiye dolaylı katılması yanında geniş bir kamu kesimi ile doğrudan doğruya ekonomik girişimlerde bulunduğu bilinmektedir.

Kamu ekonomik kuruluşları (K.E.K.) ekonomimizin ana faaliyeti olan üretimde önemli bir yere sahiptir. 1975 verilerine göre, taş-

kömür, blister, bakır, rafine kömür, plastik hammaddeleri, vagon, lokomotif gibi malların tamamı K.E.K. tarafından üretilmektedir. Linyitin % 63'ü, petrolün % 29'u, demirin % 53'ü, kromun % 44'ü, şekerin % 55'i, kağıdın % 86'sı, çeliğin % 43'ü çimentonun % 42'si, elektriğin % 81'i ve daha birçok temel girdilerin büyük bir kısmı K.E.K. tarafından üretilmektedir. Ancak kamu mal

ve hizmetlerinin özel kesime destek olma yolunda kullanıldığı da ortadadır.

Ekonomik yaşamda bu kadar genişliğe sahip olan K.E.K., başta tekelci sermaye olmak üzere hakim sınıfların yararına çalıştırılmaktadır. Özel kesime ham madde ve ara malı, kredi ve yetenekli işgücü sağlama işlevini yüklenmişlerdir.

Sermayesinin yarısından fazlası devlete ait olan ve çoğunlukla anonim şirket biçiminde örgütlenmiş olanlar ve devletin bütçeden veya diğer K.E.K. aracılığıyla sermayesine katıldığı, fakat devlet hissesinin % 50'nin altında olduğu girişimler aracılığıyla kamu kaynakları, özel kesimin hizmetine sunulmuştur. Yine özel kesim bu karma kuruluşlardan çeşitli yollarla karşılıksız kazançlar elde edebilmektedir. Daha önemlisi Northern Electric, Ereğli Demir Çelik, Ankara İmar Limited, Abant ve Bolu Çevresi Turizm A.Ş. örneklerinde olduğu gibi, ödenmiş sermaye payı içindeki kamu payı % 50'nin üstüne çıksa bile yönetimin özel ellerde bulunmasıdır.

Emperyalizmle bütünleşmiş yerli tekelci sermaye bir yandan K.E.K. ile ortaklıklar kurarken, bir yandan da emperyalistlerle olan işbirliğinin sonucu, emekçi halkın sırtından oluşturulan kamu kaynakları, yabancı sermaye ile bütünleşmektedir. Örneğin PTT,

Northern Electric'e % 49, Sümerbank BASF'a % 40 ve Mannesman-Sümerbank Boru Endüstrisi A.Ş.'na % 36, TEK AEG-Eti Elektrik'e % 30, MKE TOFAŞ'a % 25 oranında ortak edilmişlerdir.

Kamu-özel-yabancı sermaye işbirliği bu saydıklarımızla sınırlı değildir. Madencilikten enerjiye, çimentodan sigortacılığa kadar bir çok alanda kendini göstermektedir. Özel sektörün bir taraftan kamu kaynaklarından yararlanırken, diğer taraftan uluslararası tekelci sermaye ile ortaklıklar kurması çok yönlü ilişkileri de beraberinde getirmektedir.

Bu ilişkiler aracılığıyla;

— K.E.K. ortaklığıyla, yerli ve yabancı sermaye ortaklık, çıkarı gereği, bürokratik engellerden kurtulmakta, devlet ile olan ilişkilerinde etkinlik sağlanmaktadır.

— Bürokrasi, özel girişim ve dış çıkarlar, özel kârlar için birlikte çalışır duruma gelebilmektedir.

— K.E.K. ithalatını ortak bulunduğu yabancı firma ile, ya da yabancı firmanın işbirliği yaptığı emperyalist tekellerle yapmakta -dır. Bu durum, ithalatta olduğu gibi yerli ihalelerde de K.E.K. nı belli dış çıkarlarla bütünleşmeye götürmektedir.

Çarpık sanayileşme sürecinde, kamusal kaynakların tekelci sermayenin çıkarları doğrultusunda yürütüldüğü ortadadır.

- Zarar edenler başta olmak üzere tüm kamu-özel-yabancı sermaye ortaklıkları tasfiye edilmelidir.
- Özel şirketlerdeki kamu iştirakleri, piyasa değerleri üzerinden satılıp elde edilen kaynaklarla üretim malları üretimi ile temel tüketim malları üretimine öncelik verilmelidir.
- Kamu-özel sektör ortaklıkları sona erdirilmeli ve kamu bankalarının verilen krediler üretken alanlara yönetilmelidir.
- Kamu mal ve hizmetlerinin kullananlara aracısız ulaşması ise enflasyonu önlemede önemli bir araç olabilir.
- Çalışanlar «özyönetim» mekanizmasıyla yönetime katılmalıdır.
- Çalışanlara toplu sözleşmeli, grevli sendikal haklar tanınmalıdır.

ENERJİ

Üretimin candarması olan enerji ekonomik gelişmenin en önemli kıstasıdır. Bu gösterge teknolojinin, işgücü verimliliğinin, kısaca kalkınmanın ölçütüdür. Ve ülkemizde enerji üretimi ve tüketimi bir yandan miktarı ve niteliği itibarıyla geri bırakılmışlığı, öte yandan da kaynak itibarıyla dışa bağımlılığı ve emperyalizmin etkisini simgelemektedir. Bir örnek verirsek, Türkiye'nin hidroelektrik potansiyelinin % 5'i bile kullanılmazken, yılda 15 milyon tonu geçen ve 4/5'i ithal edilirken, döviz

rezervlerinin büyük bir kısmını yiyen petrolün bir kısmı elektrik üretiminin % 36'sını karşılayan termik santrallarda kullanılmaktadır. Elektrik santrallarının jeneratöründen, vidasına, iletim şebekelerinin direğine kadar herşey değerinin üzerinde fiyatlarla uluslararası tekellerden ithal edilmektedir. Öte yandan tezek ve odun toplam enerji ihtiyacının üçte birini karşılamaktadır. Emperyalist kapitalist sistem içerisinde çıkılmadıkça üretici güçlerin sağlıklı gelişimi ve tekellerin sömürüsü olanaksızdır.

- Enerji kaynakları üretimi ve dağıtımı tümüyle kamulaştırılmalıdır. Emperyalistlerin dayattığı petrol kanunu ile büyük sahaları kapatan yabancı şirketlerin faaliyetlerine derhal son verilmelidir.
- Atıl enerji kaynakları değerlendirilmeli, dış kaynaklı petrole bağımlılık azaltılmalıdır, hidroelektrik potansiyeli kullanılmalıdır. Alternatif kullanımı değerli yüksek olan doğal kaynaklar (ormanlar vb.) korunmalıdır.
- Türkiye'yi emperyalist ülkelerin petrol üreten ülkeler arasındaki 5. kolu durumuna düşüren Enerji Ajansından çıkılmalıdır.

YERALTI VE YERÜSTÜ KAYNAKLARI

Ülkemizde yeraltı ve yerüstü kaynakları emperyalistler ve onlarla bütünleşmiş yerli tekeli sermaye ve sömürücü hakim ittifak içinde yer alan diğer sınıflarca alabildiğine sömürülmektedir.

Türkiye'de petrol, boraks, man-yezit, krom gibi madenler çok uluslu şirketler tarafından uluslararası ve yerli sömürücü azınlığın yararına işletilmektedir. Manyezitte Vaitsher şirketi, borak da Borax Consolidated Holding'in faaliyetleri ve diğer yeraltı ve yerüstü kaynaklarımızla ilgili veriler TİB'in birçok yayınında açıklanmıştır. Ayrıca antimon, barit, çinko ve magnezyum karbonat da yabancı sermaye olmasa da ihraç edilirken değerinin altında fiyatlarla satılmaktadır.

Bugün ülkemizde yeraltı ve yerüstü kaynaklarında sömürünün

sona ermesi demek sadece yabancı şirketlerin sömürüsüne son vermek demek değildir. Yeraltı ve yerüstü doğal kaynaklar emekçi halka ait olmalıdır. Bu ise özünde sınıfsal bir sorundur. Yabancı şirketlerin, emperyalistlerin yerini yerli sömürücülerin alması bir çözüm yolu değildir. İktidar yerli sömürücü sınıfların elinde bulunduğu ve emperyalist-kapitalist sistemin bir parçası olduğu sürece doğal kaynakların millileştirilmesi, yerli sömürücülere devredilmesi veya kamulaştırılarak devlet kuruluşlarının eline geçmesi emekçi halkın yararına olmaktan uzaktır. Ancak yeraltı ve yerüstü kaynaklarının devletleştirilmesi hedefe varmada bir aşama olarak savunulabilir.

Günümüzde emperyalizmin uyguladığı çok daha karmaşık sömürü yöntemleri karşısında, emperyalist sömürüye karşı ancak emekçi halkların iktidarı gerçek anlamda

karşı durabilir. Yeraltı ve yerüstü kaynaklarımızın emperyalistler ve onlarla bütünleşmiş ve işbirliği içindeki küçük bir azınlık tarafından sömürülmesine karşı koyma, genel olarak sömürüye karşı veri-

len mücadelenin bir parçasıdır ve ancak bu genel mücadelenin başa- rıya ulaşması ile amacına varmış olur.

Bu amaca ulaşmak için ilk aşamada;

- En kısa zamanda yeraltı ve yerüstü kaynaklarımız sömürünün en yoğun olduğu alandan (petrol, boraks gibi) başlanmak üzere kamulaştırılmalıdır.
- Yeraltı ve yerüstü kaynaklarımız işlendikten sonra ihraç edilmelidir.
- Yabancı şirketlere derhal işten el çektirilmelidir.
- Su kaynakları en uygun biçimde değerlendirilmeli ve hidroelektrik san- tralların kurulmasına hız verilmelidir.
- Orman ürünleri emekçi halkın yararına en ekonomik bir biçimde de- ğerlendirilmelidir.

ULAŞIM

Bugün ülkemizde ulaşım ulus- lararası tekelci sermaye ve onun ortağı yerli tekelci sermayenin en büyük kâr sağladığı, halkın ihtiya- çlarını sağlamada kullanılabile- cek kaynakların da o ölçüde israf olduğu bir alandır. Ulaşım politi- kası emperyalizm tarafından deniz ve demiryollarının aleyhine olarak karayollarına, ağırlık verecek şe- kilde birim nakliyatın en pahalıya

malolacağı bir biçimde geliştiril- miştir. Bu sektör yol yapım ma- kinalarından nakil araçlarına, ben- zinden yedek parçaya kadar itha- lât ve montaja dayanmaktadır. Ül- kede kapitalizm için gerekli pa- zarın geliştirilmesinde elzem olan ulaşım kendi başına da önemli bir pazardır. Bu pazar aynı zamanda bireysel ulaşımın teşviki ile de ge- liştirilmektedir.

- Ulaşım politikası halkın ihtiyaçlarını karşılayacak, kaynak israfını ön- leyecek bir şekilde değiştirilmeli, büyük nakliyat şirketleri kamulaştırıl- malıdır.
- Bireysel ulaşım yerine toplu ulaşım sistemleri geliştirilmelidir.
- Demiryolları ve deniz nakliyatı geliştirilmeli, otomotif sektörü toplu ula- şım ihtiyaçlarını sağlayacak vasıtaların imaline yöneltilmeli, bu sektör- deki büyük işletmeler devletleştirilmelidir.

BELEDİYELER

Belediyeler, kentlerde yaşayan geniş emekçi kitlelerin çarpık ka- pitalist düzenin sonucu olan ye- tersiz beslenme, barınma, kentsel hizmetlerden yararlanma, sağlık, ulaşım gibi çok çeşitli sorunlarına karşılık vermek durumundadırlar. Mevcut üretim ilişkileri değişme- den halkın sorunlarına köklü çö- züm getirilemeyeceği kesinse de belediyeler bu sorunları hafiflet- mede kullanılması gereken çok ö- nemli araçlar olmak durumunda-

dırlar. Bugünkü düzende kentlerde yaşayan halkın kararlarında söz sahibi olabileceği ve gittikçe bozu- lan hayat şartlarını biraz olsun düzeltebilmede yararlanabileceği en etkili organizasyon olan Belediye- lerin etkinliğinin sağlanması ge- rekmemektedir. Bunun için en başta Belediyelerin demokratikleştirilme- si, bugünkü antidemokratik ve çağ- dı yapıdan kurtarılması zorunlu- dur. Bugün Belediyeler, siyasal ik- tidarların vesayeti altında özerk- likten yoksun, kuralları başkaları tarafından konan bağımlı ve uydu

kuruluşlar durumundadır. Siyasal iktidarlar, Belediyelerin halk yararına olumlu girişimlerini baltalayabilmekte, onları iş yapamaz duruma getirebilmektedirler. Belediyeler, yerel yaşantının gerektirdiği ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda düzenleyici ve kural koyucu işlevlerini yerine getirememekte, bu açılardan merkezi idarenin belirlediği çerçevede çalışmaktadırlar. Düzenin gerektirdiği şekilde, büyük ölçüde ayrıcalıklı kesimlerin çıkarlarına hizmet etme durumundadırlar. Kentte oluşan ya da kentsel gelişmeden doğan tekelci ve kurumsal rantları kırarak topluma dönüştürülecek doğrultuda çalışmamaktadırlar. Bu rantları kırıcı girişimler, belediyelerin mal ve hizmet üretiminde etkinliği açısından çok önemlidir. Ayrıca, Belediyelerin içinde bulundukları ortam ve konumları, kaynak yaratarak kullanabilmelelerine olanak vermemektedir. Belediyelerce yaratılacak bir «fiyat mekanizması» ile, halkı yönlendirici görev yapılarak, kredi almada öncelik ve kolaylık tanıma mekanizması işletilerek, belediyelerce yerel vergiler konularak önemli kaynaklar yaratılabilir. Bu, hem Belediyelerin mali açıdan merkezi idarenin vasiyetinden kurtulmasına, hem de halk yararına girişimleri olanaklı kılmasına yol açması açısından önemlidir.

Ülkemizin içinde bulunduğu hızlı kentleşme sürecinin ortaya çıkardığı çeşitli sorunlar karşısında Belediyeler, birlikler halinde aralarında örgütlenmeli, bu örgütlenme büyük kent ölçeğinde, bölge

ölçeğinde ve ülke ölçeğinde görev yapabilecek şekilde düzenlenmelidir. Yine bu amaca yönelik olarak, belediyeçilik hareketi, ülkemizin genel sorunlarından soyutlanmayan emekçi kitlelerin ve geniş halk yığınlarının hareketleri ve örgütlerinden (sendikalar, kooperatifler, demokratik meslek örgütleri vb.) kopuk olmayan bütüncü bir eylem niteliğine kavuşturulmalıdır.

Kentlerde yaşayan halkın sorunlarının hafifletilmesinde Belediyeler gerek üretici gerekse tüketimi düzenleyici işleve kavuşturulmalıdır. Belediyeler bugüne dek içinde hapsedildikleri aracı, pasif, kontrolcu hizmet anlayışından kurtarılmalı; girişimci, yönlendirici ve üretici olmalıdırlar. Öte yandan, Belediyelerin tüketimi etkin bir düzenleme ve denetlemeye tabi tutması yalnızca kent halkının değil, aynı zamanda kırsal kesimdeki üreticilerin ürünlerinin dolaysız olarak tüketiciye ulaştırılmasıyla «aracı» lardan kurtarılarak değerlendirilmesini sağlayacaktır. Bu, özellikle zorunlu gıda maddelerinin üretim ve tüketim konusunda büyük önem taşımaktadır.

Yukarıda kısaca değinilen çağdaş ve halka dönük belediyeçilik ilkelerinin (demokratik olma, üretici ve tüketimi düzenleyici olma, birlikçi ve bütüncü olma, kaynak yaratıcı olma) hayata geçirilmesi ve mevcut iktisadi yapıdan kaynaklanan geniş halk yığınlarının sorunlarının bir ölçüde de olsa çözülmesi doğrultusunda somut taleplerin başlıcaları şunlar olmaktadır.

- Belediyeler, mevcut antidemokratik yapıdan kurtarılmalı, halkın kendi kendini yönettiği, büyük düzeylerde kararların alınmasına, yürütülmesine ve denetlenmesine katıldığı kuruluşlar haline getirilmelidir.
- Belediyelerin yönetimine emekçi kitleler ve geniş halk yığınlarının temsilcileri doğrudan katılmalı, esnaf derneklerinin etkisi azaltılmalıdır.

- **Belediyelerin merkezi yönetim vesayetinden kurtarılaraq gerçekten özerk kuruluşlar olması amacıyla Belediyeler Kanunu, Belediye Gelirleri Kanunu vb. yasa ve yönetmelikler değiştirilmelidir.**
- **Kentsel tüketimin, özellikle gıda malları tüketiminin aracısız, sağlıklı ve ucuz yapılabilmesi için Belediyeler kooperatiflerinin örgütlenmesine öncülük etmeli, tanzim satış mağazaları ve halk pazarları kurulmalıdır. Bu tür girişimler, kamu desteğinden yararlanmalıdır.**
- **Belediyelerce üretilen mal ve hizmetler, merkezi yönetimden bağımsız olarak fiyatlandırılabilir.**
- **Belediyeler mahalli vergiler koyabilir.**
- **Belediyeler yaptıkları harcamalarda (bütçelerinde) merkezi idarenin yönetiminden kurtarılmalıdır.**

KÜLTÜR

Emperyalist-kapitalist sisteme bağımlı olan ülkemizde kültür ve sanat da onun güdümünde ve denetimindedir. Emperyalistlerle bütünleşmiş sömürücü hakim ittifak kendi ideolojisini televizyon-dan ders kitaplarına kadar, elinde bulundurduğu ve kendi çıkarları doğrultusunda çalışan sanat ve kültür kurumlarıyla yaymaya ve yaygınlaştırmaya çalışmaktadır.

Kültür olgusunu sınıflar çatışmasının dışında alıp incelememiz olanak dışıdır. Bu yüzden ülkemizde uygulanan kültür politikasını da dışa bağımlı çarpık kapitaliz-

min değişmesinden soyutlayamayız. Bugün ülkemizde ulusal kültüre sırt çeviren, metropollerde üretilen kültür ve sanat yapıtlarını kullanan bir kültür politikası uygulanmaktadır. Emperyalist ideolojiyi aşıl原因 yayınlar serbestçe satılırken, buna karşılık dünyanın birçok ülkesinde serbestçe yayınlanan ilerici ve devrimci eserleri Türkçeye çevirdikleri için birçok ilerici yurtsever yazar ve çevirmen halen hapis yatmaktadır. İlerici yurtsever sanatçı ve yazarlarımız her an baskı altında tutulmakta, kitapçılar tahrir edilmektedir.

- **Kültür üzerindeki emperyalist etkilere son verilmelidir.**
- **Ceza yasasındaki sanatçının yaratıcılığını engelleyen 141. ve 142. maddeler kaldırılmalıdır.**
- **Sansür tamamiyle kaldırılmalıdır.**
- **Sanat ve düşün yapıtlarından elde edilen gelirlerin tümü vergi dışı bırakılmalıdır.**
- **Mahalli idarelere bağılı kültür merkezleri kurulmalıdır.**

EĞİTİM

Ülkedeki çarpık kapitalist yapı, doğal olarak eğitim sistemine de çarpık bir yapı vermektedir. Emekçi halk yığınları, özellikle kırsal kesimde, temel eğitim olanaklarından yoksundur. Varolan resmi eğitim kurumları ise hiyerarşik ve mevcut egemen kapitalist üretime bile yetkin biçimde hizmet etmeyen bir yapı arz etmektedir. Halk yığınlarına açık eğitim

süreci bilimsel olmaktan ve öğrencilerin özgür gelişimine hizmet etmekten çok uzaktır. Bütün bunların ötesinde, son yıllarda açık faşizme kitle tabanı hazırlamak için bazen yasal uygulamalarla bazen da faşist terörle eğitim kurumlarının özellikle eğitimcileri yetiştiren eğitim kurumlarının faşistleştirilmesine özel çaba gösterilmiştir. Bütün bu gelişmeler sonucu eğitim sistemi giderek artan sorunlar ya-

ratan kurumlar olmanın ötesinde tüm anti-faşist unsurlar için bir zulüm makinesi durumuna dönüş-türülmüştür. Halkımızın eğitime ilişkin acil talebi «eğitim sistemi-

nin demokratikleştirilmesi» dir

Eğitim sisteminin demokratik-leştirilmesi yolunda şu önlemler alınmalıdır :

- 1) Eğitimin çalışan halk kitlelerine yayılması için;
 - Çalışan yığınların, özellikle kırsal kesimdekilerin temel eğitimden geçirilmesi için eğitim kurumları ülke düzeyinde yaygınlaştırılmalıdır.
 - Eğitimin hiyerarşik yapısını çalışan halk yığınlarının lehine olarak bozmak amacıyla çalışan sınıf ve tabakaların çocukları için, devlet, sübvansiyon sistemi getirmelidir (Bir başka deyişle, devlet öğrencinin öğrenim ve eğitim masraflarının bir kısmını ya da tümünü karşılamalıdır).
- 2) Eğitim-öğrenim kurumlarının işleyişinin demokratikleştirilmesi için;
 - Her düzeydeki öğrenim-eğitim kurumlarında ve yurtlarda varolan faşist işgallere son verilmelidir. Faşist işgalcilerden ve bu durumu açık ya da kapalı destekleyen ya da bu duruma göz yuman güvenlik görevlilerinden, okul ve yurt yöneticilerinden hesap sorulmalıdır.
 - Faşist işgallerden zarar gören öğrencilere kaybettikleri tüm hakları geri verilmelidir (öğrencilik hakkı, yurt, kredi, burs, vb.).
 - Özellikle orta öğrenim kurumlarındaki ırkçı-faşist-soven bir ideolojiyi yaymak amacını taşıyan kitaplar derhal toplatılmalıdır.
 - 12 Mart döneminde faşist maddelerle donatılmış 1750 sayılı Üniversite-ler Kanunu iptal edilmeli ve tüm yüksek öğrenim kurumları, aralarındaki eşitsizliğe ve dengesizliğe son veren, bütün boyutlarıyla özerkliği sağlayan demokratik nitelikte tek bir üniversite yasası altında toplanmalıdır.
 - Yüksek öğrenim gençliğinin kendi akademik birimleri içinde demokra-tik örgütlenmeleri sağlanmalıdır.
 - Orta öğrenim kurumlarındaki ceza ve disiplin yönetmelikleri demokra-tikleştirilmelidir.
 - Eğitim-öğrenim kurumlarında öğrenci durumunda olanların bu kurum-larda yapılan faaliyetler üzerinde söz ve karar sahibi olması konusunda gereken yasal gereklilikler yerine getirilmelidir. Örneğin Yüksek Öğre-nim Kurumlarında öğrenci-öğretim üyesi-işçi üçlüsünün ortak demok-ratik yönetimi sağlanmalıdır.
- 3) Eğitim ve öğretimin bizzat kendisinin gerek içerik gerek yapılış biçimi açısından demokratikleşmesi için;
 - Üretime hizmet etmeyen, diplomalı işsizlerin her geçen gün çoğalmasına yol açan ve yüksek öğrenim kurumlarının kapılarında artan yığılmala-ra neden olan mevcut eğitim sistemi kökten değiştirilmelidir.
 - «Halk için eğitim» ilkesi kabul edilip hayata geçirilmelidir. Öğrenim ku-rumlarında üretilen bilginin, büyük tekellerin değilde çalışan halk yı-ğınlarının somut ve acil talep ve çıkarlarına hizmet etmesi sağlanma-lıdır.

DIŞ İLİŞKİLER

Türkiye, bugün emperyalizmle ekonomik, politik, kültürel ve as-keri bakımdan tam bir bağımlılık içindedir.

Derinleşen ekonomik ve sosyal bunalım bir yandan halkın düzene karşı olan tepkilerini yoğunlaştırırken, bir yandan da hakim sınıf-ların kendi aralarındaki çelişke-

rin iyice su yüzüne çıkmasına yol açmaktadır. İçinde bulunduğu bu güç koşullarda, tekelci burjuvazi farklı emperyalist metropollerden kaynaklanan kesimlerde yeni ortaklıkların ön görüşmelerini yapmaktadır.

Tekelci burjuvazinin, yabancı sermayeye açık çağrılar yapmasının temel nedeni, hammaddeden ara mala, ara malından yatırım mallarına kadar büyük ölçüde ithalât yapmak zorunda olan Türkiye sanayinin, döviz ihtiyacı duymasıdır. Tekelci sermaye, ülke ekonomisinin ağırlıklı sanayi dalında yapacağı yeni yatırımların makina ve donanımlarının ithali ve mevcut yatırımların girdilerinin ithali için oluşacak döviz ihtiyacını, iç kaynaklardan karşılayamayacağını bilincindedir.

Emperyalizme bağımlı yapının sonucu olarak, ülke içinde yaratılan kaynaklar emperyalist metropollere aktarıldığından, kaynak sıkıntısı çekilmekte, bu sıkıntının giderilmesi için, bir kısır döngü biçiminde, ilerde benzer daha büyük sıkıntılara yol açacak, emperyalizmin sömürsünü daha da çoğaltacak ilişkilere başvurulmaktadır.

Yeni ortaklıklar aranırken de emperyalist metropollerin Orta Doğu ülkelerine yöneliminde Türkiye'nin en uygun basamak olduğu savunulmaktadır. Tekelci burjuvazinin pazar sorunu yüzünden Orta Doğu ülkelerine yönelme isteği, dev gibi büyüyen dış ticaret açıkları ve döviz ihtiyaçlarıyla egemen sınıfların metropoller arası ilişkilerde denge arayışları yakın zaman içinde serbest bölgeler konusunu bu bölgelerin kurulması aşamasına getirmiştir. Açıkırtki serbest bölge-

ler emperyalizm ve yerli ortakları için çekici bir yatırım alanı olacaktır.

Politik denge hesapları yanı sıra, içinde bulunduğu darboğaz oligarşiyi sosyalist ülkelerden bile ekonomik yardım alacak duruma itmiştir.

Ekonomik ilişkiler açısından oligarşinin emperyalist-kapitalist sistemle bütünleşmesinin giderek daha da derinleşmesinin yanı sıra, ABD ambargosu ve askeri işlerin görünüşte «kapalı» olmasına rağmen, sömürücü hakim azınlığın askeri güçleri hâlâ emperyalizmin birinci savunma hattıdır.

II. Paylaşım savaşından sonra emperyalist kapitalist sistemi gide tehdit eden, ulusal kurtuluş savaşları konusunda oligarşi (Filistin kurtuluş hareketi konusunda iç çekişmelerinden ötürü zaman zaman daha gerçekçi davranmasına rağmen) genel olarak uluslararası platformlarda ya çekimser davranmış ya da emperyalist sistemin yanında yer almıştır.

Geçtiğimiz yıllarda, Kıbrıs ve Ege konusunda tekeli burjuvazinin özelemleri doğrultusunda genel olarak «fetihçi» bir politika izlenmiştir. Unutulmamalıdır ki Türk ve Yunan halklarını şövenist duygularla kamçılayarak birbirine düşürmek emperyalizmin çıkarlarına hizmetten başka bir işe yaramıyacaktır.

Toplumsal muhalefetin ulaştığı boyutlardan ürken ve kendi iç çelişkileri nedeniyle de oligarşi son yıllarda MC aracılığıyla uluslararası düzeylerde yapılan çeşitli resmi görüşmeleri gizlilik içinde yürütmektedir.

— Türkiyeyi emperyalizme ekonomik, politik, askeri ve kültürel açıdan bağlayan NATO, CENTO, AET, ENERJİ AJANSI gibi anlaşmalardan derhal çıkılmalı, ikili anlaşmalar feshedilmeli, tüm askeri üsler gerçekten kapalı

- tılmalı, bu üslerdeki yabancı personel ülkelerine gönderilmelidir.
- Serbest bölgelerden vazgeçilmelidir.
- Daha önce yapılan veya bundan sonra yapılacak çeşitli düzeylerdeki ekonomik, politik, askerî ve kültürel resmi görüşmelere tam bir açıklık getirilmelidir.
- Ulusal kurtuluş savaşları konusunda bugüne kadar izlenen emperyalist metropollerin politikalarının onaylanması tavrından vazgeçilmeli, ulusal kurtuluş savaşı veren örgütlerin ülkemizde seslerini duyurmalarına izin verilmelidir.
- Dünyanın çeşitli yörelerinde verilen anti-faşist mücadeleler desteklenmelidir.
- Kıbrıs ve Ege konusunda sürdürülen fetihçi politikaya son verilmelidir.

SIYASAL-DEMOKRATİK TALEPLER

Gerek 1946'lara değin, Türkiye'de kapitalizmin, küçük burjuvazinin radikal ve reformcu politikalarının vesayetinde yukardan aşağıya geliştirildiği dönemde; gerek 1946'lardan 1960'lara uzanan yeni sömürgeci politikalarla Türkiye'nin emperyalist ülkelerin denetiminde ve güdümünde uydu bir ülke durumuna dönüştürüldüğü dönemde; gerekse de 1960'lardan günümüze değin süren dönemde Türkiye halkı hiç bir zaman batı ülkelerinde yaşanan bir burjuva demokrasisini yaşamamıştır. Türkiye'de çalışan kitleler, her zaman, dönem dönem değişen öz ve biçimde baskı ve zulüm uygulamaları ile karşılaşmışlardır.

12 Mart açık faşizm döneminden sonra 1973 seçimleriyle görece olarak demokratik öğelerin ağır

bastığı bir döneme dönülmüş olmakla birlikte oligarşinin ve diğer bazı egemen sınıflar kesimlerinin en gerici siyasal sözcülerinin oluşturduğu MC Hükümetinin kurulmasından sonra demokratik öğeler tümüyle yok edilmek istenmiştir. MC Hükümeti, zaman zaman, devrimci demokratik örgütlere, zaman zaman da, doğrudan doğruya halka, kimi zaman yasal görünüm altında kimi zaman açık terör uygulayarak azgınca saldırmıştır.

Ama bu azgın saldırılar, her seferinde, merkezi bir örgütlenmeye sahip olmasa da, büyük ölçüde ken diliğinden bir nitelik taşısa da emekçi halk yığınlarının yükselen

Mücadelesi ve egemen sınıfların derinleşen iç-mücadelesi sonucu gerilemiştir. Bu çerçevede içinde, bugün emekçi halk yığınlarının acil siyasal demokratik talepleri şunlardır :

- Halk yığınlarının örgütlenmesini engelleme amacını taşıyan başta 141-142 olmak üzere faşist öze sahip tüm yasalar kaldırılmalıdır.
- 12 Mart açık faşizm döneminde 1960 Anayasasında yapılan tüm değişiklikler iptal edilmelidir.
- 12 Mart döneminde çıkarılıp, kimi 1974 sonrasında Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen (Üniversiteler yasası, gösteri ve yürüyüş yasası, vb.) kimi ise hâlâ geçerliliğini sürdüren (Dernekler yasası, sıkıyönetim yasası, gözaltında tutmaya ilişkin yasal hükümler, vb.) yasalara son verilmelidir.
- 12 Mart açık faşizm dönemi dahil olmak üzere, yapılan işkencelerin, işlenen siyasal cinayetlerin ve toplu katliamların (Malatya, Viranşehir, Kızıldere, Gaziantep, İdil) sorumlularından hesap sorulmalı, bu işkence ve cinayetlerden sorumlu, en alt düzeyden en üst düzeye kadar, tüm

- kişi ve kurumlar yargılanıp cezalandırılmalıdır.
- İdam cezası kaldırılmalıdır.
 - Basın özgürlüğünü kısıtlayan (yazı işleri müdürünün ve yazarın tutuklanmasına basın mensuplarının askeri mahkemeler tarafından yargılanmasına neden olan) tüm yasal sınırlamalar kaldırılmalıdır.
 - Ulaşım, haberleşme gibi en temel hak ve özgürlükleri kısıtlayan her türlü fiili uygulamaya ve sınırlamaya derhal son verilmelidir.
 - T.C. vatandaşlarının yurt dışına çıkıp ülkeye dönmelerini engelleyen antidemokratik uygulamalara son verilmeli ve bu konudaki yasal boşluklar doldurulmalıdır.
 - T.C. vatandaşlarının ülke dışındaki forum ve platformlarda siyasal faaliyetlerde bulunmalarını engelleyen yasal sınırlamalar kaldırılmalıdır.
 - TRT, üniversiteler gibi kurumlar, mali ve yönetsel anlamda tam özerkliğe kavuşturulmalıdır.
 - Tüm kamu kuruluşları faşist unsurlardan arındırılmalıdır.
 - 12 Mart döneminde olsun, MC Hükümeti döneminde olsun yürütmenin yasa dışı uygulamaları sonucu mağdur olan tüm kamu görevlileri derhal eski görevlerine getirilmeli ve uğradıkları maddi manevi zarar kendilerine tazmin edilmelidir.
 - MHP, Ülkü Ocakları gibi faşist örgütler kapatılmalı, bu örgütlerin üyelerinin siyasal hakları ellerinden alınmalıdır.
 - Kamu görevlilerinin, öğrencilerin, işçilerin siyasal partilere kaydolmalarını yasaklayan ya da kısıtlayan yasa maddeleri kaldırılmalıdır.
 - Seçme yaşı 18'e, seçilme yaşı 21'e indirilmelidir.
 - Doğu Anadolu halkı üzerindeki resmi ve gayri resmi, yasal ve yasa dışı her türlü ırkçı-şöven uygulamalara derhal son verilmelidir.
 - Sınırsız siyasal af çıkarılmalıdır.

TİB RESİMLİ İŞÇİ DİZİSİ

No : 1	PAHALILIK	(2,5 TL.)
No : 2	TÜRKİYE'DE SINIFLAR	(2,5 TL.)
No : 3	TÜRKİYE'DE İŞÇİ HAKLARI	(2,5 TL.)
No : 4	GREV	(3 TL.)
No : 5	İŞSİZLİK	(2,5 TL.)
No : 6	TEKELCİ SERMAYE İLE İÇİÇE	(2,5 TL.)
No : 7	ANADOLU HALK AYAKLANMALARI	(3 TL.)
No : 8	GELİR DAĞILIMI	(Çıkıyor)

Ödemeli gönderilir. 25 TL.'ye kadar olan talepler için posta pulu rica olunur.

14 Demokratik Kuruluş Basın Toplantısı Yaptı

Çağdaş Hukukçular Derneği, TİM-DER, TİMÖD, TMMOB, TÖB DER, TÜTED, PİM, İGD, TUS-DER TUMAS, TİB, İKD, D.G.D.F., Halk- evleri, ATO Genel Başkanları 18. Nisan Pazartesi günü yaptıkları ortak basın toplantısında «SEÇİM- LER ÖNCESİNDE ÖRGÜTLERİNİN ORTAK GÖRÜŞ VE TALEPLERİ- Nİ» açıkladılar.

Egemen güçlerin, başta işçi sı- nıfı olmak üzere tüm emekçi sınıf ve tabakalar üzerinde sürdürmek- te olduğu faşist baskı ve terör yo- ğunlaşırken, ülkemiz bir seçim so- runuyla karşı karşıya kalmış ve rihayet seçim sürecine girmiş bu- lunmaktadır.

Dışa bağımlı tekelleri burjuvazi- nin, bunalımına bir çözüm olarak görmesi ve bu bunalıma karşı yük- selen toplumsal muhalefetten ür- kmesiyle gündeme getirilen erken seçim sorunu, MC'nin bir kanadı- nın doğal desteğini alırken, ana muhalefetin önemli bir itirazıyla karşılaşılmamıştır.

977 yılında yapılacak seçimle- rin önemi ve Türkiye açısından anlamı hiç kuşkusuz yadsınamaz. Ancak, seçim eşittir kurtuluş biçi- minde bir yaklaşım mekanik bir yaklaşımdır. Böyle bir anlayış, fa- şist baskı ve terörün yoğun olduğu bir ortamda en azından emekçi sı- nıf ve tabakalara doğru olmayan bir mesajı iletmekten öte bir an- lam taşımaz.

Seçim, erken veya geç, emper- yalizm ve faşizme karşı demokra- tik güçlerin birlikte vermekte ol- duğu uzun soluklu mücadelede bir araçtır; ancak kurtuluş değildir. 1977 ortamında ise seçim, bağım-

sızlık demokrasi mücadelesinde ö- zel önem taşıyan bir sıçrama ta- sıdır.

Emperyalist-Kapitalist siste- min ülkemizde de dayattığı kaçı- nılmaz bunalımlar ve bu bunalım- lardan kaynaklanan faşist baskı- lara karşı mücadele ancak işçi sı- nıfının öncülüğünde tüm demok- ratik güçlerin vereceği ortak mü- cadele sonucu kesin başarıya ula- şacaktır.

Emperyalizme ve faşizme karşı mücadele, Türkiye'nin bugünkü koşullarında bir seçim döneminin kısa zaman aralığına sığdırılamı- yacağı gibi, tüm demokratik güç- lerin asgari taleplerini ortaya koy- madan seçim amaçlı, kayıtsız şart- sız bir destek anlayışıyla da ele alınamaz.

Bu amaçla biz, demokratik kit- le örgütleri olarak, seçimlerin, fa- şist baskı ve terörün görünürdeki temsilcisi MC'nin bulunduğu bir ortamda yapılmasını son derece sa- kıncalı görüyor ve bunun ötesinde aşağıdaki taleplerimizi maddi te- melleriyle emperyalizme ve faşizme karşı mücadelede ön plana çıkar- mayı kararlaştırmış bulunuyoruz.

TALEPLERİMİZ

1 — İşçi-memur ayrımı yapıl- maksızın tüm çalışanlara grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı, sendika seçme özgürlüğü (referan- dum) tanınmalı, grev silahıyla do- natılmamış sendika aldatmaca ol- duğundan reddedilmeli, lokavt ya- saklanmalıdır. Tüm çalışanlara işçi sınıfı sendikalarında örgütlenme- hakkı sağlanmalıdır.

2 — Genel grev ve dayanışma grevi hakkı kayıtsız şartsız sağlan-

malıdır.

3 — Demokratik hak ve özgürlükleri engelleyen tüm yasa maddeleri, özellikleri 141-142. maddeler ve idam cezası kaldırılmalı, bağımsız yargı ve savunma hakkı ilkelere aykırı yasalar değiştirilmeli, siyasi eylemlerden hüküm giyenler için af çıkarılmalıdır.

4 — «Siyasi Partiler ve Seçim Kanunu» demokratikleştirilerek;

a) Tüm memurlara siyasi partilere üye olma hakkı tanınmalı,

b) Seçmen yaşı 18'e indirilmelidir.

5 — Çalışan halkın ekonomik-demokratik, mesleki ve kültürel her türlü örgütlenmesini ve eylemini engelleyen yasalar kaldırılmalı, özellikle dernekler, toplantı ve gösteri yürüyüşleri yasaları demokratikleştirilmeli ve dernekler mülki amirlerin keyfi denetiminden kurtarılmalıdır.

6 — Analık toplumsal bir işlev sayılmalı, yaşamın her alanında kadın erkek eşitliğini engelleyen yasa maddeleri kaldırılmalıdır.

7 — Eğitim kurumlarında can güvenliği, öğrenim ve öğretim özgürlüğü sağlanmalı, eğitimin faşistleştirilmesine yönelik mevzuat ve uygulamalara son verilmeli, faşist öz taşıyan, özellikle MC'nin ders kitapları kaldırılmalı, ders kitapları bilimsel bir içeriğe kavuşturulmalı.

Tüm yüksek öğrenim kurumlarının özerk ve demokratik olması sağlanmalı, hükümetlerin üniversite yönetimine el koyma yetkisi kaldırılmalıdır.

Faşist baskılar sonucu hakları ellerinden alınan öğrencilerin kayıpları giderilmelidir.

8 — Kamu kuruluşlarındaki faşist ve gerici unsurlar ayıklanmalı, kıyım uğrayanların mağduriyeti giderilmeli, TRT demokratik-

özerk bir kurum haline getirilmelidir.

9 — Doğu'daki emekçi halk üzerinde uygulanan ırkçı-şoven, asimiliyasyoncu uygulamalara son verilmeli, bu uygulamaların sorumlunmalı; işkencelere, yasa dışı tutuklamalara ve soruşturmalara son verilmeli bu uygulamaların sorumlularından, cinayet şebekelerinden mutlaka hesap sorulmalı, her alanda can güvenliği sağlanmalıdır.

10 — T.C. Hükümetinin de imzaladığı 1975 Helsinki, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Sözleşmesinde garanti altına alınan tüm haklar hayata geçirilmelidir.

11 — Kamu personeli, kendi kurumlarının yönetim ve denetimine katılmalı,

a) SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur gibi sosyal güvenlik kurumları tek bir örgüt haline getirilerek yönetim ve denetimi üyelerine verilmeli,

b) MEYAK kesintilerine son verilip birikmiş kesintiler faizleriyle iade edilmeli,

c) Sağlık hizmetlerinin sosyalizasyonu yaygınlaştırılmalı, ilaç tekellerine pazar yaratan insan sağlığını sömürü aracı yapmayı amaçlayan genel sağlık sigorta yasa tasarısı çıkarılmamalı,

d) Asgari ücretten hiçbir vergi alınmamalı, işsizlik sigortası sağlanmalıdır.

12 — Emperyalizmin askeri, ekonomik, politik ve kültürel örgütlerinden çıkılmalıdır.

Biz demokratik kitle örgütleri olarak yukarıda belirtilen taleplerimiz doğrultusunda, seçimlerden önce ve sonra dün olduğu gibi bugün ve yarın da en kararlı bir biçimde mücadelemizi sürdüreceğimizi ve bu taleplerimizden ödün vermeyeceğimizi kamuoyuna duyururuz.

HALKIMIZ «1 MAYIS» I YAŞATACAKTIR!

**1 MAYIS 1977 KATLIAMININ TERİPÇİ VE SORUMLULARI
EMPERYALİZM, YERLİ EGEMEN SINIFLAR, MC VE KİŞKİR-
TİCİ AJANLARDIR.**

BİR GÜN MUTLAKA BUNLARDAN HESAP SORULACAKTIR!

1 Mayıs Üzerine

Tüm İktisatçılar Birliği geçen yıl olduğu gibi bu yılda 1 Mayıs İşçi Bayramına geniş bir katkıda bulundu.

Bu yıl, 500 bine yaklaşan bir kitle, İstanbul'un değişik semtlerinden, Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden akın akın Taksim Meydanına aktı. 1 Mayıs işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü bu yıl, geçen yılına göre çok daha görkemli, çok daha yığinsal ve çok daha yüksek bir potansiyelle kutlandı. İstanbul'un bütün cadde ve sokakları kırmızı gömlekli, kırmızı şapkalı işçilerle ve işçi sınıfının yandaşlarıyla (her kesimden memurlar, öğretmenler, sanatçılar, doktorlar, hukukçular, öğrenciler, bölgesel dernekler) doluydu, Faşizme ve emperyalizme karşı sloganlar bütün yollarda çınhyordu. Bütün ana-yollardan disiplinli bir biçimde Taksim'e gidiliyordu. Devrimciler «Yaşasın 1 Mayıs İşçi Bayramı», «İşçi-Köylü Elele Halk Cephesinde», «Kahrolsun Oligarşi», «Devrimci İşçiler Sendika Yönetimine», «Kahrolsun Faşizm», «Devrim İçin Savaşmayana Sosyalist Denmez», «Seçim Kurtuluş Değildir, Tek Yol Devrim» sloganlarını yığinsal bir biçimde haykırdılar.

Miting sona ermek üzereyken, Taksim Meydanına girmeye yönelen, temel sloganları «Ne Amerika Ne Rusya» olan bazı gruplarla Disk görevlileri arasındaki tartışma sırasında atılan iki üç el ateşi, hemen, Taksim Meydanını çevreleyen binalardan gelen sürekli ateş izlemiştir. Görgü tanıkları Intercontinental Oteli'nin üst katlarından, Sular İdaresi'nin üstünden, Pamuk Eczanesinin ve Çiçekçiler'in

üstünden Taksim Meydanındaki kitlelerin üzerine uzun menzilli makineli silahlarla yayılım ateşi açıldığını söylemektedirler. İlk ateşte, yüzbinlerce insan yere yatıp ateşten, büyük ölçüde, korunabilmiştir. Ateşin durmasından sonra ayağa kalkan insanların üzerine tekrar ateş edilmeye başlayınca korkunç bir panik başgöstermiştir. Polisin panzerlerle meydana girmesi, ardı ardına ses bombaları atması varolan paniği daha da arttırmıştır. Kazancı yokuşuna yönelen onbinler, yokuşun aşağısından ateş eden kontr-gerilla mensuplarının ateşiyle karşılaşınca, daracık sokakta korkunç bir sıkışma olmuş, onlarca insan birbirini ezmiştir. Daha sonra polisin tutumu, zaten paniğe kapılmış kaçan kitleleri değişik yönlerde doğru kovalamak ve böylece bütün kentte yaygın bir çatışma varmış havası yaratmak olmuştur.

2 Mayıs günü burjuvazinin saldırsı sürmüştür. MC yandaşı sağcı basın Taksim Meydanını kana bulan «Leninci-Maocu» çatışmasını (!) işleyip, CHP dahil olmak üzere solun bütününe karşı şiddetli bir saldırıya geçerken, «tarafsız» görüntümlü tekelci sermaye basını bir «maocu» efsanesi yaratıp, önüne geleni «maocu» diye suçlayarak katliâmın tertipçi ve sorumlularını gözlerden gizlemiş, ayrıca daha sonra girilen kitleleri yıldırma-yaya yönelik bütün uygulamalarını örneğin, cenaze basıp insanları yere yatırarak üst-baş arama, dernekleri, evleri ardı ardına basarak adam toplama) meşrulaştırmıştır. Sol içindeki bazı siyasî çizgiler ve örgütlerde «Maocu» korosuna katılıp, dolaylı olarak, tekelci sermaye

ye denetimindeki basının bu gerici propagandasına hizmet etmişlerdir.

1 Mayıs 1977 katliamının ter-
tipçi ve sorumluları bütün gizli ve
açık örgütleriyle emperyalizm, yer-
li egemen sınıflar, MC ve miting
meydanına sızmış kışkırtıcı ajan-
lardır. Bununla birlikte, 1 Mayıs
katliamının ikincil derecede so-
rumluları arasında bazı sol siyasi
çizgileri görmemek körlük olur.
Birbirlerini uzun bir süredir, kar-
şılıklı olarak, «Sosyal Faşist»(!) ve
«Maocu faşist»(!) olarak suçlayan
ve hatta daha da ileri giderek, bir
birlerini karşı devrim cephesinde
gören siyasetler 1 Mayıs öncesinin
her türlü provokasyona açık orta-
mının yaratılmasından eşit dere-
cede sorumludurlar. Bu siyasetler
burjuvazinin bu ortamı, bazan doğ-
rudan bazan da dolaylı olarak, na-
sıl körüklediğini görememişlerdir.

Ne yazık ki, 1 Mayıs katliamından
sonra, aynı siyasetlerin, halka kar-
şı hiç bir sorumluluk duymayarak,
eski hatalı tutumlarını yine sür-
dürdüklerini görüyoruz.

1 Mayıs katliamının amacı işçi
sınıfının 1 Mayısla ilişkin demok-
ratik kazanımını kanla yok etmek,
bütün solu kitlelerden tecrit etmek,
kitlelerin oligarşiye karşı yükselen
mücadelesini bastırmak ve seçim
ortamını faşizm lehine etkilemek-
tir. Emperyalizm ve oligarşi tüm
gizli ve açık organlarıyla 1 Mayıs
katliamına girişerek bu amaçları-
na, bir ölçüde ulaşmıştır ve bunu
yaparken de tüm suçu solun üze-
rine yükleyerek kendisi arka plâna
çekilmiştir. Ama devrimci güçler,
oligarşinin bu plânını bozmuşlar
ve bu plâna dolaylı da olsa hizmet
eden siyasetlerin acı yenilgilere yol
açan yanlışlığını göstererek bu si-
yasetlerin etkinliğine ağır darbe-
ler indirmişlerdir.

BÜLTENE ABONE OL

ABONE BUL

T.L.B ARAŞTIRMASI

TÜRKİYE
İŞÇİ SINIFI
VE
MÜCADELELERİ
TARİHİ

336 Sayfa, 20.— TL.

Gön : TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ
AYLIK BÜLTENİ
Karanfil Sok. 14/10 Kızılay-ANKARA

ADRES :